

NACIONALINĖ MOKYKLŲ VERTINIMO AGENTŪRA

TRAKŲ RAJONO LENTVARIO „VERSMĖS“ GIMNAZIJOS IŠORINIO VERTINIMO ATASKAITA

2018-04-17 Nr. A-32

Vilnius

IŽANGA

Vizito laikas – 2018 m. vasario 26–kovo 1 d.

Vizito tikslas – mokyklos veiklos kokybės išorinis vertinimas.

Išorės vertintojų komanda:

Vadovaujančioji vertintoja – Ilmantė Bagdonė.

Išorės vertintojai:

Vilija Demjanova, atsakinga už 1 srities 1.1. temos ir rodiklio 1.2.1. vertinimą, 2 srities 2.1.–2.2. temų vertinimą ir 4 srities rodiklio 4.3.1. vertinimą;

Nijolė Šimkevičienė, atsakinga už 2 srities rodiklio 2.3.2. ir 2.4. temos vertinimą, 3 srities rodiklio 3.1.3 ir 3.2. temos vertinimą, 4 srities 4.2. temos vertinimą;

Zigmas Vasaitis, atsakingas už 1 srities rodiklio 1.2.2. vertinimą, 2 srities rodiklio 2.3.1. vertinimą, 3 srities rodiklių 3.1.1. ir 3.1.2. vertinimą, 4 srities temos 4.1. ir rodiklio 4.3.2. vertinimą.

Gimnazija yra vienintelė Trakų r. švietimo įstaiga, kurioje ugdymo procesas vykdomas rusų kalba. Gimnazija vykdo ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo ir neformaliojo vaikų švietimo programas. Nepaisant blogėjančios šalies demografinės padėties (gimstamumo mažėjimas ir emigracija), gimnazijoje pastebimas nedidelis ugdytinių ir mokinių skaičiaus augimas.

Mokyklos veiklos kokybės ataskaita parengta išanalizavus kiekybinius ir kokybinius duomenis bei informaciją. Išorės vertintojai stebėjo 67 pamokas, apėmė penkis neformaliojo švietimo užsiėmimus ir du pagalbos specialisto užsiėmimus. Vizito metu buvo gilinamasi į mokyklos vadovų, aptarnaujančio personalo, mokinių, mokytojų veiklą, kalbėtasi su mokyklos darbuotojais, savivaldos institucijų atstovais, mokiniais ir jų tėvais. Išanalizuoti mokyklos veiklos, mokinių pasiekimų ir pažangos fiksavimo dokumentai, informacija mokyklos standuose ir interneto svetainėje, naudotasi NMVA pateiktais duomenimis.

Vertinant vadovautasi tais pačiais kaip ir mokyklos įsivertinimo veiklos rodikliais, atsižvelgta į šiuo metu galiojančias Bendrąsias programas, mokyklos veiklą reglamentuojančius teisės aktus. Iškiriant stipriąsias bei tobulintinas veiklos sritis, greta teiginių nurodomi pagalbiniai rodikliai ir vertinimo lygiai (pvz., 1.1.1. – 3 lygis, 4.2.1. – 2 lygis, 3.1.1. – 2 lygis), kuriuos mokykla gali perskaityti, patikslinti, naudodamasi Bendrojo ugdymo mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo tvarkos aprašu.

Vertindami veiklą mokykloje, išorės vertintojai dažniausiai vartojo terminus:

- „gera“, „paveiki“, „tinkama“, „potenciali“, „lanksti“ – minima veikla atitinka 3 lygį, veiklos patirtį verta skleisti mokykloje;

- „patenkinama“, „nebloga“, „vidutiniška“, „nesisteninga“ – veikla mokykloje tinkama, bet yra ką tobulinti, verta sustiprinti ir išplėtoti ir ji atitinka 2 lygį.

Ataskaitoje pateiktos išorės vertintojų išvados, rekomendacijos yra priimtose bendru komandos sutarimu atsižvelgiant į išorinio vertinimo metu surinktus, prieš vertinimą išnagrinėtus mokyklos duomenis. Ataskaitoje nurodyti tik sėkmingų pamokų pavyzdžiai, nes ugdymo kokybė stebėtose pamokose tolygi – tobulintini aspektai būdingi daugumai pamokų, todėl jie pateikiami apibendrintais teiginiais.

Išorės vertintojų komanda yra įsitikinusi, kad rekomenduojamus tobulintinus veiklos aspektus mokyklos bendruomenė gali įgyvendinti skatindama metodinę veiklą, paveikiau atlikdama veiklos įsivertinimą, vykdydama refleksiją ir pasitelkdama išorės pagalbą.

Išorės vertintojų komanda nuoširdžiai dėkoja mokyklos direktoriui Vladimirui Pileckiui, direktoriaus pavaduotojai Tatjanai Prišmont bei visai mokyklos bendruomenei už geras darbo sąlygas, nuoširdų bendravimą, bendradarbiavimą, geranoriškumą ir svetingumą.

I. MOKYKLOS STIPRIEJI IR TOBULINTINI VEIKLOS ASPEKTAI

Stiprieji mokyklos veiklos aspektai

1. Prasmingos veiklos pamokoje skatina mokymosi džiaugsmą (2.2.1 – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).
2. Klasės valdymas sutelkiant mokinius į mokymąsi (2.2.2. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).
3. Mokytojų ir mokinių tarpusavio santykiai paremti pasitikėjimu ir pagarba (2.3.2. – 3 lygis).
4. Susitarimais ir taisyklėmis grįsta darbinga tvarka pamokoje (2.3.2. – 3 lygis).
5. Įvairių mokymo(si) priemonių panaudojimas ugdymosi tikslams pasiekti (3.1.1. – 2 lygis).
6. Tikslingos edukacinės išvykos (3.2.1. – 2 lygis).
7. Optimalus išteklių paskirstymas (4.1.1. – 2 lygis, nurodytas aspektas – 3 lygis).
8. Savivaldos atvirumas tobulinant gimnazijos veiklą (4.1.3. – 2 lygis).
9. Bendradarbiavimo kultūra veikiant kartu (4.2.1. – 2 lygis).
10. Gimnazijos atvirumas bendradarbiaujant su socialiniais partneriais (4.2.3. – 3 lygis).

Tobulintini mokyklos veiklos aspektai

1. Ugdymo planai ir tvarkaraščiai (2.1.2. – 2 lygis).
2. Tikėjimas mokinio galiomis numatant pamatuojamus pamokos išmokymo rezultatus (2.2.1. – 2 lygis).
3. Vertinimo kriterijų aiškumas matuojant mokinių pasiekimus pamokoje pagal išsikeltą uždavinį (2.4.1. – 2 lygis).
4. Individualių mokinio pasiekimų pripažinimas ir skatinimas (1.2.1. – 2 lygis).
5. Sprendimų pagrįstumas tobulinant gimnazijos veiklą (4.1.1. – 2 lygis).

II. MOKYKLOS VEIKLOS KOKYBĖS VERTINIMAS

1. REZULTATAI

Trakų rajono Lentvario „Versmės“ gimnazijos rezultatai yra patenkinami (2 lygis).

1.1. Asmenybės branda vidutiniškai (2 lygis).

1.1.1. Asmenybės tapsmas nesisteminimas (2 lygis). Gimnazijoje vidutiniškai ugdomos bendrosios ir dalykinės kompetencijos, sudarytos sąlygos mokinių socialinei raidai ir jų įsitraukimui į bendruomenės gyvenimą. Vertybinių nuostatų ugdymas(is) atsispindi gimnazijos veiklos dokumentuose (pavyzdžiui, vizijoje: „*ugdyti savarankišką, sugebančią atsakingai kurti savo gyvenimą, visapusiškai išsilaavinusią, galinčią pritaikyti įgytas žinias, sugebėjimus ir kompetenciją besikeičiančioje visuomenėje<...> jaunąją kartą*“; misijoje: gimnazija „*teikianti galimybes mokytojų ir mokinių tobulėjimui*“). Iš pokalbio su mokiniams paaiškėjo, kad jie pasitiki savimi ir jaučiasi pilnaverčiais gimnazijos bendruomenės nariais, yra kūrybiški, turi galimybių saviraiškai. Apie savo asmenybės tobulėjimą jie sprendžia iš ugdymosi rezultatų, pokalbių su klasių vadovais ir kai kurių dalykų mokytojais. Pastebėtina, kad neformaliojo švietimo užsiėmimuose mokinių kompetencijos ugdomos per

meninę veiklą (muzikos ansambliai) ir du sporto būrelius. Socialinis emocinis ugdymas daugiausiai vykdomas puoselėjant turimas tradicijas, kurios padeda plėtoti vertybinės nuostatos. Siekiant išmokyti bendruomenės narius atpažinti, pastebėti patyčias ir tinkamai į jas reaguoti, šiais metais pradėta diegti OLWEUS programa. Nuo šių mokslo metų naujai išrinkta ir aktyviai veikti pradėjo Mokinių taryba. Iš pokalbio su mokiniais paaiškėjo, kad jau įgyvendintos kelios jų iniciatyvos: organizuota diskoteka, vyko Naujametinis karnavalas, prieš mokinių atostogas surengta akcija „Savaitė be namų darbų ir be uniformų“, tačiau mokiniai mažai įsitraukia į gimnazijos veiklos planavimo procesus. Organizuojant popamokinius renginius, akcijas („Savaitė be patyčių“, „Gerumo diena“, „AIDS: geriau žinoti!“, švaros akcija „Darom“) formuojamos socialiai atsakingo elgesio nuostatos, daroma teigiama įtaka kasdieniam bendruomenės gyvenimui – vizito metu stebėti šilti, draugiški, abipuse pagarba grįsti tarpusavio santykiai. Iš pokalbių su mokiniais paaiškėjo, kad jie gali drąsiai išsakyti savo nuomonę, žino, į ką kreiptis dėl iniciatyvų įgyvendinimo. Gimnazija, analizuodama veiklos rezultatus metiniame plane, teigia, kad *„rūpinantis mokinių asmenybės socialine branda pasigendama pačių mokinių aktyvumo“*. Gimnazija pripažįsta, kad ugdymas karjerai yra tobulintinas veiklos aspektas, tačiau neplanuoja konkrečių priemonių situacijai keisti. Ugdymo plane nurodyta, kad Ugdymo karjerai programa integruojama į mokomuosius dalykus, tačiau ilgalaikių planų analizė parodė, kad ši integracija nedetalizuojama. Socialinė pedagogė, direktoriaus pavaduotoja, klasės vadovai teikia pagalbą mokiniams planuojant karjerą ir renkant mokymosi kryptį, tačiau ši veikla nėra sisteminga. Iš pokalbių su mokiniais, tėvais paaiškėjo, kad mokykla daugiausia dėmesio skiria supažindinimui su profesijomis – organizuojami susitikimai su atskirų profesijų atstovais, rengiamos ekskursijos į studijų parodas. Įvertinus išdėstytus faktus daroma išvada, jog gimnazijoje siekiama, kad mokiniai planuotų tolesnį savo mokymosi kelią, tačiau organizuojamos veiklos nepakankamai įvairiapusiškos, socialumo ugdymas ir gyvenimo planavimas nesistemiški ir todėl neužtikrina kryptingo asmenybės kompetencijų augimo.

1.2. Pasiekimai ir pažanga vidutiniški (2 lygis).

1.2.1. Mokinio pasiekimai ir pažanga vertinama patenkinamai (2 lygis), o individualių mokinio pasiekimų pripažinimas ir skatinimas yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas.

Gimnazija siekia pažangos, pripažįsta individualių mokinių pasiekimų pripažinimo ir skatinimo svarbą, ieško būdų ir formų, kaip pamatuoti asmeninę pažangą. Mokinių pasiekimai viešinami interneto svetainėje. Aukščiausių laimėjimų mokiniai pasiekia tarptautinėse olimpiadose „Olimpis“ ir „Kengūra“ (prizininkais 2017 m. tapo 25 mokiniai). Gimnazijoje organizuojamos viktorinos ir kitokie renginiai leidžia pasireikšti, plėsti žinias ir ugdyti kompetencijas ir silpnesnių gebėjimų mokiniams. Mokyklos organizuojamame neformaliajame švietime dalyvauja 44 proc. mokinių (savo įstaigos vizitine kortele gimnazija laiko kolektyvo „Treščiorki“ laimėjimus), o už mokyklos ribų – 60 proc. Apibendrinant išvardytus faktus konstatuojama, kad asmeniniai mokinių pasiekimai konkursuose, olimpiadose, sportinėse varžybose priimtini, tačiau mokinių veikla, jungianti formalųjį ugdymą ir neformalųjį švietimą bei skatinanti mokinių saviraišką, socialinę brandą, asmenybės augimą nėra labai įvairi ir rezultatyvi, nepakankamai stiprina bendrųjų kompetencijų ugdymą(si).

Vizito metu 62 proc. stebėtų pamokų buvo tradicinės – orientuotos į žinių perdavimą, todėl neskaitino mokinių noro veikti ir priimti atsakomybę už savo pažangą. Stebėtose veiklose retai vyko tikslingas mokinių daromos pažangos indentifikavimas. Vertintojai pastebi, kad kompetencijų ugdymas turėtų būti siejamas su mokinių mokymosi motyvacijos stiprinimu. Gimnazijoje tartasi dėl individualios mokinių pažangos stebėjimo, matavimo ir vertinimo, tačiau šie susitarimai neatnaujinti nuo 2012 m., kada patvirtinta Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka, kurioje numatyta, kad daromą pažangą stebi mokytojai, klasių vadovai, mokymosi rezultatus (kontrolinių, savarankiškų darbų, testų, pusmečių (trimestrų), metinius įvertinimus) analizuoja Mokytojų taryba, jie aptariami administracijos posėdžiuose, individualiai su mokiniais, tėvais (tėvų susirinkimuose). Analizuojant pateiktus gimnazijos dokumentus nustatyta, kad daromos mokinių pasiekimų kaitos stebėjimo diagramos, kuriose fiksuojami kiekvieno mokojo dalyko vertinimų pokyčiai, tačiau dvejų metų pokyčiai lyginami tik 4 ir 5 klasėse. Nors dalykų mokytojai braižo kontrolinių darbų dinamikos grafikus, tačiau vertinimo duomenys mažai naudojami

gimnazijos veiklai tobulinti. Pradinių klasių mokytojai lentelėse fiksuoja, kokių pasiekimų lygiu įvertinti kiekvieno mokinio kontrolinio, savarankiško darbo, testo, diktanto rezultatai, po trimestro braižo kiekvieno mokomojo dalyko pasiekimų diagramas. Mokytojų tarybos posėdžiuose klasių vadovai pristato statistinius pasiekimų duomenis, mokytojai, direktoriaus pavaduotoja pakomentuoja, kokią pagalbą mokiniams teikė, kokios priemonės taikytos pasiekimams gerinti, tačiau rezultatai nevertinami ūgties aspektu. Gimnazijos mokiniai savo pasiekimus fiksuoja Asmeninio tobulėjimo lapuose, mokytojai – elektroniniame dienyne. Pokalbiuose su mokinių savivalda, Gimnazijos taryba paaiškėjo, kad dalis mokinių suvokia vertinimo informacijos fiksavimo naudą asmeniniam tobulėjimui, dalis tėvų šią informaciją atidžiai analizuoja, dėl pagalbos vaikui mokantis konsultuojasi su mokytojais. Išorinio vertinimo savaitę daugumoje stebėtų pamokų (74,6 proc.) fiksuotas nesisteminis kiekvieno mokinio pasiekimų ir pažangos pripažinimas ir vertinimas. Kiekvieno mokinio pasiekimų ir pažangos apibendrintas vertinimas stebėtose pamokose pateiktas 1 lentelėje.

Kiekvieno mokinio pasiekimų ir pažangos stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=67)
1 lentelė

Labai gerai	Gera	Patenkinamai	Prastai
4 pamokos 6,0 proc.	13 pamokų 19,4 proc.	50 pamokų 74,6 proc.	0 pamokų 0 proc.

Iš 1 lentelės duomenų daroma išvada, kad mokinio pažangos ir pasiekimų labai gerai ir gerai įvertinti 25,4 proc. stebėtų pamokų. Geriausiai šis pamokos aspektas vertintas 5, 10 kl. lietuvių (valstybinės) k., 5 kl. rusų (gimtosios) k., 4, 5, 6, 11 kl. matematikos, 4 kl. pasaulio pažinimo, 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 5 kl. biologijos, 9, 10 kl. chemijos, 8 kl. fizikos, 9 kl. dailės, 5 kl. technologijų, 6, 11 kl. kūno kultūros pamokose. Kaip stiprusis pamokos aspektas asmeninės pažangos pripažinimas ir matavimas išskirtas tik 10,4 proc. stebėtų pamokų, o kaip tobulintinas – 46,3 proc. pamokų. Iš 1 lentelės duomenų matyti, kad 74,6 proc. stebėtų pamokų mokinio pasiekimų asmeniškumas vertintas patenkinamai. Šiose pamokose nepakankamai tikslingai išmokimas tikrintas, nefiksuota atskirų mokinių pažanga, įsivertinimas nesietas su pamokos uždaviniu. Atsižvelgiant į pateiktus duomenis daroma išvada, kad individualių mokinio pasiekimų pripažinimas ir skatinimas pamokoje yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Pastebėtina, kad asmeninės pažangos matavimui būtini mokiniams suprantami, patogūs naudoti vertinimo / įsivertinimo kriterijai, fiksuoti mokymosi uždavinyje. Veiksmingas ugdymo(si) proceso bei daromos pažangos stebėjimas pamokoje sudarytų galimybes laiku diagnozuoti mokymosi sunkumus. Aptariant mokymosi sėkmę vertėtų orientuotis į konkretų, pamatuojamą pamokos uždavinio rezultatą, daugiau dėmesio skirti asmeninės mokinių pažangos akcentavimui. Jei mokytojai kartu su mokiniams pamokos pabaigoje grįžtų prie mokymosi uždavinio, aptardami išmokimą, rezultatus lygintų su mokymosi uždavinyje numatytais, tikėtina, stiprėtų asmeninė kiekvieno mokinio atsakomybė už mokymosi rezultatus. Siekiant, kad gimnazijos pasiekimai ir pažanga gerėtų, mokytojams būtina susitarti dėl mokinio pasiekimų ir pažangos pamokoje stebėjimo, fiksavimo, vertinimo, mokinio dalyvavimo įsivertinimo procese bei jo įgalinimo išskirti savo stipriąsias ir tobulintinas mokymosi sritis.

1.2.2. Mokyklos pasiekimai ir pažanga neišskirtiniai (2 lygis). Daugumos mokinių ugdymosi pasiekimai atitinka Bendrosiose ugdymo programose numatytus tikslus ir gimnazijoje besimokančių mokinių galias. Vizito metu nustatyta, kad mokiniams iš dalies sudarytos tinkamos sąlygos bręsti kaip asmenybėms, dalyvaui jų poreikius atitinkančių neformaliojo švietimo programų įgyvendinime. Skiriant valandas neformaliajam vaikų švietimui gimnazijoje atsižvelgiama į mokinių ir jų tėvų nuomonę, mokinių poreikius bei valandų skaičių pagal BUP. Mokiniams sudaromos galimybės lankyti neformaliojo švietimo užsiėmimus už mokyklos ribų Lentvareje ir Trakų rajone. Dalis šių būrelių/veiklos vyksta gimnazijoje. Mokiniai įtraukiami į projektinę veiklą, skatinami dalyvauti informatikos ir informacinių technologijų konkurse „Bebras“, tarptautiniame matematikos konkurse „Kengūra“,

edukaciniame konkurse „Olympis“. 2017 m. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai (toliau – PUPP): lietuvių kalbos (valstybinės) 11,1 proc. darbų įvertinti nepatenkinamai, 33,3 proc. – patenkinamai, 44,4 proc. – gerai, 11,1 proc. – labai gerai; matematikos: 62,5 proc. – patenkinamai, 25 proc. – gerai, 12,5 proc. – labai gerai; rusų kalbos (gimtosios): 11,1 proc. – nepatenkinamai, 11,1 proc. – patenkinamai, 22,2 proc. – gerai, 55,5 proc. – labai gerai. Iš dokumentų analizės ir pokalbių su mokytojais išsiaiškinta, jog mokinių nenoras mokytis buvo viena rimčiausių gimnazijos problemų, tačiau gimnaziją džiugino rezultatai, kad lietuvių kalbos (valstybinės) aukštesnį lygį pasiekė 11,1 proc., matematikos – 12,5 proc., rusų kalbos (gimtosios) – 55,5 proc. mokinių. Apibendrinti mokinių PUPP įvertinimų vidurkiai pateikti 2 lentelėje.

2015–2016 ir 2016–2017 m. m. PUPP įvertinimų vidurkių lyginamasis vertinimas

2 lentelė

Dalykai	2015–2016 m. m. įvertinimų vidurkis			2016–2017 m. m. įvertinimų vidurkis		
	Mokykloje	Trakų r.	Lietuvoje	Mokykloje	Trakų r.	Lietuvoje
Lietuvių kalba (valstybinė)	6,25	7,20	6,70	6,44 (+0,19)	7,15 (-0,05)	6,71 (+0,01)
Matematika	3,25	5,53	5,76	5,88 (+2,63)	5,56 (+0,03)	5,84 (+0,08)
Rusų kalba (gimtoji)	6,00	6,00	7,37	7,67 (+1,67)	7,67 (+1,67)	7,70 (+0,33)

Iš 2 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad 2017 metų mokyklos PUPP rezultatai palyginus su ankstesnių metų rezultatais geresni: lietuvių kalbos (valstybinės) įvertinimų vidurkis padidėjo 0,19, matematikos – 2,63, rusų kalbos (gimtosios) – 1,67, bet 2017 m. gimnazijos lietuvių kalbos (valstybinės) rezultatai yra žemesni už Trakų rajono ir šalies įvertinimų vidurkį. 2017 m. gimnazijos mokiniai laikė 20 brandos egzaminų, iš 14 egzaminų surinko nuo 16 iki 35 balų, o iš 6 egzaminų – nuo 36 iki 85 balų. Vidurinio ugdymo programą baigė visi 6 mokiniai (100 proc.), vidurinį išsilavinimą įgijo 4 mokiniai (67 proc.). Valstybinių brandos egzaminų rezultatų analizė rodo, kad gimnazijos mokinių valstybinių brandos egzaminų rezultatai yra patenkinami.

Gimnazijoje tradiciškai kaupiamos mokinių trimestrų, pusmečių ir mokslo metų mokymosi pasiekimų, lankomumo ir testų rezultatų suvestinės. Mokinių pasiekimus klasių vadovai, dalykų mokytojai fiksuoja elektroniniame dienyne. Mokinių mokymosi pasiekimus direktoriaus pavaduotoja ugdymui pristato Mokytojų tarybos posėdžiuose, kasmet atliekama apibendrinta klasių mokinių pasiekimų bei pažangos pokyčių analizė. Stebėtose pamokose mokytojai nesistemiškai analizavo mokymosi sėkmių bei nesėkmių priežastis, ne visada skyrė pakankamai dėmesio asmeninės mokinių pažangos ir pasiekimų pagrindimui. Vizito metu mokinių pasiekimai ir pažanga, kaip stiprus pamokos aspektas, išskirti tik 8,9 proc., kaip tobulintinas – 46,2 proc. pamokų. Iš pokalbių su mokytojais paaiškėjo, kad gimnazijoje nėra susitarta dėl kiekvieno mokinio daromos pažangos stebėjimo ir vertinimo pamokoje. Siekiant nuoseklesnio pasiekimų ir pažangos pagrįstumo mokytojams vertėtų naudotis IQES online sistemoje esančiais mokinių pasiekimų vertinimo įrankiais ir metodais – tikėtina, tai padėtų kiekvienam mokiniui geriau siekti gebėjimų ir kompetencijų, didintų asmeninę kiekvieno mokinio atsakomybę už mokymosi rezultatus, įgalintų mokytojus pamokose dažniau organizuoti veiklas, vadovaujantis šiuolaikine mokymosi paradigma.

Gimnazija tradiciškai ir priimtinau teikia duomenis apie mokinių ir gimnazijos pasiekimus įvairioms interesų grupėms: valstybei (teikia informaciją Nacionalinei mokyklų vertinimo agentūrai – pildo bendrojo ugdymo mokyklų įsivertinimo ir pažangos anketą), Trakų rajono savivaldybės administracijai (gimnazijos veiklos planai ir ataskaitos), mokinių tėvams (informacija teikiama klasės tėvų susirinkimuose ir individualiuose pokalbiuose bei el. dienyne), vietos bendruomenei (informuojama

Gimnazijos tarybos posėdžiuose, tėvų susirinkimuose). Informaciją apie daromą pažangą mokykla skelbia Švietimo valdymo informacinėje sistemoje (ŠVIS). Apie veiklos kokybės rezultatus, mokinių pasiekimus informacija visuomenei nereguliariai pateikiama ir gimnazijos interneto svetainėje. Pokalbiuose su vertintojais dalyvavę mokiniai, jų tėvai ir mokytojai teigė, kad informacijos apie gimnaziją jie randa elektroniniame dienynė, gauna dalyvaudami gimnazijos renginiuose, susirinkimuose, individualiuose pokalbiuose. Vertintojų teigimu, sistemingesnis mokinių pasiekimų ir pažangos stebėjimas leistų kaupti informatyvesnę, daugiau duomenimis grįstą informaciją apie mokyklos pasiekimus, stebėti pokyčius ir remiantis jais planuoti ugdymo procesą.

2. UGDYMAS(IS) IR MOKINIŲ PATIRTYS

Trakų rajono Lentvario „Versmės“ gimnazijos ugdymas(is) ir mokinių patirtys vertinami patenkinamai (2 lygis).

2.1. Ugdymo(si) planavimas patenkinamas (2 lygis).

2.1.1. Ugdymo (si) tikslai vertinami kaip neblogi (2 lygis). Gimnazijos ugdymo plane keliamas tikslas „nustatyti priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programų vykdymo ir ugdymo proceso organizavimo gimnazijoje reikalavimus ir bendruosius principus“ iš dalies dera su gimnazijos 2017–2018 m. m. veiklos plane ir 2016–2021 metų strateginiame plane keliamais tikslais. Vertintojai pastebi, kad keliant ugdymo plano tikslus vertėtų atskleisti ir išryškinti gimnazijos formuojamo ugdymo turinio savitumą (pavyzdžiui, pasirenkamųjų dalykų ugdymo turinio įgyvendinimas, pasitelkiant socialinius partnerius). Iš pokalbių su direktoriaus pavaduotoja ugdymui, Mokytojų taryba, veiklos kokybės įsivertinimo darbo grupe, dokumentų analizės paaiškėjo, kad gimnazijoje tariamasi dėl ugdymo turinio planavimo būdų ir principų, tačiau gimnazijos dokumentuose formaliai fiksuojami susitarimai ir numatomos veiklos priemonės, veiklos planavimo dokumentuose įvardijami tik planuojami procesai bei veiklos, nesiejant jų su siekiamais konkrečiais pamatuojamais rezultatais, o nusakant tik jų abstraktų siekį (pvz., „tobulinti“, „kelti“, „gerinti“). Mokytojai rengia ilgalaikius (metų) mokomųjų dalykų planus, neformaliojo švietimo programas. Dėl bendrųjų planavimo reikalavimų susitarta Mokytojų tarybos posėdyje, tačiau konkretūs susitarimai veiklos dokumentuose neregamentuoti ir pokalbiuose įvardinti tik vadovų. Planuojant pamokas formuluojami apibendrinti, nepamatuojami ugdymo(si) tikslai ir uždaviniai, nesudarantys sąlygų mokinių pasiekimų stebėjimui. Planų korekcijos fiksuotos tik pavieniauose ilgalaikiuose planuose (pvz., fizikos). Vertintojai pastebi, kad planuodami pamokas mokytojai nepakankamą dėmesį skiria dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymui. Vizito savaitę 74,6 proc. stebėtų pamokų numatyta ugdyti mokėjimo mokytis (46,2 proc.), pažinimo (32,8 proc.), komunikavimo (31,3 proc.), socialinė (23,8 proc.), iniciatyvumo ir kūrybiškumo (16,4 proc.) kompetencijas. 17 pamokų (25,3 proc.) bendrųjų kompetencijų ugdymas neplanuotas, numatytas tik dalykinių kompetencijų ugdymas. Vertintojai daro išvadą, kad ugdymo(si) tikslai, uždaviniai pamokose turėtų būti konkretesni ir aiškesni. Tai stiprintų mokinių mokymosi motyvą ir skatintų teigiamą mokymosi rezultatų pokytį.

2.1.2. Ugdymosi planai ir tvarkaraščiai vertinami patenkinamai (2 lygis) ir yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Gimnazijos 2017–2018 ir 2018–2019 m. m. ugdymo planą rengė darbo grupė, patvirtinta gimnazijos direktoriaus įsakymu, į dokumento rengimą įtraukti mokytojai, mokiniai, tėvai (globėjai, rūpintojai). Ugdymo planas suderintas su Gimnazijos taryba, gimnazijos savininku. Ugdymo planas (toliau – UP) parengtas dvejimėms mokslo metams, dera su Bendraisiais ugdymo planais, neišskirtinai orientuotas į gimnazijos kontekstą, misiją. Gimnazijos UP fiksuotos ugdymo turinio integravimo bendrosios nuostatos, nurodyti pasirenkamieji dalykai, dalykų moduliai, pamokos, skiriamos mokinių ugdymosi poreikiams tenkinti, mokymosi pagalbai teikti, aptartas 1–4 ir 5–10 kl. neformaliojo vaikų švietimo valandų panaudojimas, nuoseklios ir ilgalaikės socialinės emocinės kompetencijas ugdančios prevencinės programos OLWEUS pasirinkimas. Plane nefiksuoti aiškūs susitarimai dėl pažintinės, kultūrinės, meninės, sportinės, projektinės veiklos organizavimo; mokinių

įtraukimo į ugdymo proceso įgyvendinimą ir mokymosi aplinkos kūrimą; švietimo pagalbos, socialinės pedagoginės pagalbos, psichologinės pagalbos ir specialiosios pagalbos teikimo; laikinųjų grupių sudarymo principų ir jų dydžio; mokinio pasirinkto dalyko, dalyko kurso, kalbos mokėjimo lygio keitimo, bendradarbiavimo su mokinių tėvais (globėjais, rūpintojais) tikslų ir būdų. Nustatyta, kad dalis susitarimų fiksuoti formaliai – apsiribojama teiginiais „gimnazija gali“, „gimnazija turi užtikrinti“ ir pan. Gimnazija, siekdama optimizuoti mokymosi krūvį, į ugdymo turinį integruoja Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos. Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo, Žmogaus saugos, Ugdymo karjerai, Sveikatos ugdymo bendrąją programas, nustatydama, į kurio dalyko pamokas integruojamas minėtų programų turinys. UP plane nurodyta, kad integruojamos programos turi būti fiksuotos mokytojų ilgalaikiuose planuose, tačiau ilgalaikių planų analizė rodo, kad šio nurodymo laikosi tik dalis mokytojų. UP fiksuota, kad gimnazija skiria papildomų valandų mokinių poreikiams mokantis atskirų dalykų tenkinti: 4 kl. lietuvių (valstybinei) kalbai – 1 val., 5–8 kl. – 1 pamoka užsienio (anglų) k., 1 pamoka matematikai, 8 kl. – 1 val. informatikai kaip pasirenkamajam dalykui (iš viso 4 val.); 9–10 kl. – 1,5 val. gimtajai (rusų) k., 0,5 val. lietuvių (valstybinei) k., po 1 val. matematikai (iš viso 4 val.). Papildomos valandos skiriamos visai klasei. Vertintojai pastebi, kad šias valandas derėtų skirti skirtingiems atskirų mokinių mokymosi poreikiams tenkinti. Vidurinio ugdymo programos mokiniams UP siūlomas tik vienas modulis („Matematika: pasiruošimas brandos egzaminui“), o mokiniams pateikiamoje individualaus plano formoje pasirenkamųjų dalykų yra 5 („Matematika“, „Istorijos šaltinių nagrinėjimas“, „Igūdžių tobulinimas rengiantis B2 lygio valstybiniam egzaminui“, „Vadyba angliškai“, „Biologija išsamiau“). Pasirenkamųjų dalykų mokymo(si) veiksmingumas ir įtaką mokinių mokymosi pasiekimų gerinimui neanalizuojama. Neformaliajam švietimui tenkinti 1–4 kl. skiriamos 8 val., tačiau pradinio ugdymo pamokų paskirstymo lentelėje nurodytas tik 6 val. paskirstymas. 5–8, 9–10 kl. mokinių neformaliojo švietimo poreikiams tenkinti skirta 13 val., tačiau pagrindinio ugdymo lentelėje tam skirtos tik 9 val. Vidurinio ugdymo pamokų paskirstymo lentelėje neformaliojo švietimo valandų paskirstymas visai nefiksuotas. Neformaliojo švietimo užsiėmimų tvarkaraštis sudarytas 18 val. Daroma išvada, kad gimnazijos UP lentelės parengtos neaiškiai, esama netikslumų, jos nepakankamai dera su neformaliojo švietimo užsiėmimų tvarkaraščiu. Vidurinio ugdymo programos mokinių poreikių tenkinimui prie minimalaus pamokų skaičiaus pridedama papildomų valandų lietuvių kalbos ir literatūros mokymui(si) bendruoju kursu (1 val.) ir išplėstiniu kursu (2 val.); gimtosios (rusų) k. mokymui(si) išplėstiniu kursu skirta 1 val., matematikos – 1 val. išplėstiniu kursu besimokantiems biologijos, fizikos, chemijos – po 1 val. per dvejus metus. Mokiniai gali vietoj bendrosios kūno kultūros pasirinkti vieną iš siūlomų sporto šakų – tinklinį, atletinę gimnastiką, sportinius šokių, tačiau šis pasirinkimas fiksuotas tik mokinių individualaus plano formoje, o UP lentelėje nenurodytas. Sudarant laikinąsias vidurinio ugdymo programos mokinių grupes vadovaujamosi mokinių pasirinkimais, tačiau susitarimas dėl grupių dydžio ir racionalaus lėšų panaudojimo nefiksuotas. Dalis susitarimų (pavyzdžiui, dėl mokinių poreikių pažinimo ir jų tenkinimo, vertinimo, įsivertinimo) stokoja konkretumo ir kontekstualumo, grindžiami nebegaliojančiais dokumentais (pvz.: „*Vertinant mokinių pažangą ir pasiekimus ugdymo procese vadovaujamosi Bendrosiomis programomis, Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256*“). Pateikti faktai leidžia daryti išvadą, kad UP parengtas formaliai, neatspindi įstaigos savitumo ir yra tobulintinas. Sudarant Gimnazijos ugdymo planą rekomenduojama labai konkrečiai apibrėžti ugdymo programų vykdymo bendruosius reikalavimus ir pateikti gimnazijos bendruomenės išdiskutuotus konkrečius susitarimus ugdymo turiniui formuoti ir ugdymo procesui organizuoti, kad būtų sudarytos sąlygos kiekvienam mokiniui pasiekti geresnių ugdymo(si) rezultatų ir įgyti mokymuisi visą gyvenimą būtinų bendrųjų ir dalykinių kompetencijų.

Neformaliojo švietimo veiklų tvarkaraštyje fiksuota 18-os neformaliojo švietimo programų užsiėmimų organizavimo laikas ir vieta. Išsiaiškinta, kad neformaliojo švietimo veikloms mažiau valandų (18 iš galimų 21 valandos) skirta taupant lėšas. Pokalbių su mokiniais ir jų tėvais metu paaiškėjo, kad mokiniams trūksta sporto būrelių. Neformaliojo švietimo užsiėmimų laikas ir trukmė mokinius

tenkina. Išanalizavus gimnazijos formaliojo ugdymo tvarkaraštį pastebėta, kad į šį tvarkaraštį įtrauktos klasės valandėlės, esančios tarp mokomųjų dalykų pamokų, todėl analizuojant mokinio mokymosi krūvį per dieną skaičiuotos visos veiklos, esančios šiame tvarkaraštyje. Nustatyta, kad visų mokinių mokymosi krūvis dėl šios priežasties netikslingai padidinamas 1 val. Pastebėtina, kad antradienį 4 pamoka skirta klasės valandėlei, todėl 34 pagrindinio ugdymo mokiniai (7, 9 ir 10 kl.) turi 8 pamokas ir 39 pradinio ugdymo mokiniai (2, 3 kl.) turi 6 pamokas per dieną, t. y. 47 proc. mokinių tvarkaraštyje pažeista HN nuostata neviršyti leistino pamokų skaičiaus per dieną. Pastebėtina, kad neoptimalus 1–4 klasių pamokų tvarkaraštis penktadienį – katalikų tikybą pasirinkusieji mokiniai turi 6 pamokas. Sudarant formaliojo ugdymo tvarkaraštį tik iš dalies atsižvelgta į pamokų sudėtingumą, mokymosi krūvio tolygumą, mokomųjų dalykų specifiką. Vadovai šią situaciją aiškina tuo, kad gimnazijoje kaip nepagrindinėje darbovietėje dirba 8 (32 proc.) pedagogų. Nemenka dalis pamokų (76 pamokos, kas sudaro 32 proc.) pagrindinio ir vidurinio ugdymo koncentru mokiniams vedamos po dvi iš eilės. Tai pasakytina apie lietuvių (valstybinė) k., gimosios (rusų) k., matematikos, biologijos, istorijos, fizikos, technologijų pamokas. Pokalbio su tėvais metu paaiškėjo, kad labiausiai pagrindinio ugdymo mokinius vargina „dubliuotos“ matematikos pamokos. To paties dalyko dviejų pamokų organizavimo iš eilės naudingumas mokymosi kokybei gimnazijoje nėra tirtas – vadovaujamosi tradicine praktika. Nėra įvertintas ir tas faktas, kad vieną dieną neatvykęs į mokyklą mokinis praranda 2 to paties dalyko pamokas. Remdamiesi nurodytais faktais išorės vertintojai konstatuoja, kad mokinių poreikis ugdytis sveikai, subalansuotu krūviu yra pažeistas (HN nuostata). Tvarkaraščių patogumas mokiniams yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Gimnazijai rengiant formaliojo ugdymo tvarkaraštį būtina laikytis Higienos normos reikalavimų dėl mokymosi krūvio, atsižvelgti į pamokų sudėtingumą bei jų specifiką ir rengti mokiniams palankų mokyti tvarkaraštį.

2.1.3 Orientavimasis į mokinių poreikius neišskirtinis (2 lygis). Gimnazija pripažįsta, kad mokiniai skiriasi savo patirtimi, motyvacija, interesais, siekiais, gebėjimais, mokymosi stiliumi, pasiekimų lygiu ir kt., tai lemia skirtingus mokymosi poreikius. Gimnazijos UP teigiama, kad *„gimnazija sudaro sąlygas kiekvienam mokiniui mokytis pagal jo gebėjimus ir pasiekti kuo aukštesnius pasiekimus. Mokymosi pagalba gimnazijoje teikiama gabiems ir turintiems mokymosi spragų mokiniams, skiriant ilgalaikes konsultacijas. Ugdymo diferencijavimo tikslas – sudaryti sąlygas kiekvienam mokiniui sėkmingiau mokytis: pasiekimų skirtumams mažinti, gabumams plėtoti, skirtingoms mokymosi strategijoms įgyvendinti“*. Daugiau UP pagalbos teikimo dalis nedetalizuojama ir neatspindinti konkrečių šios gimnazijos mokinių poreikių. UP deklaruojamos diferencijavimo galimybės gimnazijoje realizuojamos tik vidurinio ugdymo programos įgyvendinimui, t. y. sudaromos laikinosios grupės pagal mokinių pasirinktą bendrąjį ar išplėstinį dalyko kursą. Pasirenkamųjų dalykų, dalykų modulių poreikių tyrimai gimnazijoje nėra atliekami. Neformaliojo švietimo užsiėmimai organizuojami laikantis tradicinio testavimo, tačiau iš pokalbio su mokiniams paaiškėjo, jog ne visi jų poreikiai tenkinami (trūksta sporto būrelių). Didžiausias dėmesys mokinių poreikių tenkinimui, pasak mokytojų, skiriamas pamokoje, parenkant mokinių gebėjimus atitinkančias užduotis, skiriant papildomas užduotis gabiems mokiniams. Pateiktų mokyklos dokumentų analizė parodė, kad gimnazijoje buvo atliktas 7–10 kl. mokinių mokymosi motyvų tyrimas, kurio metu siekta išsiaiškinti, kas mokinius skatina mokytis ir koks yra jų motyvacijos lygis. Padaryta išvada, kad labiausiai motyvuoti 7 kl. mokiniai, kitų klasių mokinių motyvacija vidutiniška. Pastebėtina, kad šio tyrimo duomenys mokymosi motyvacijai stiprinti nepanaudoti: neparengtos rekomendacijos, nesitarta, kaip šiuos rezultatus galėtų panaudoti mokytojai planuodami veiklą pamokoje. Taip pat nustatyta, kad kiekvienam spec. poreikių turinčiam mokiniui sudaromas pagalbos planas, kuriame fiksuojami mokymo(si) tikslai, uždaviniai, specifiniai metodai / strategijos, taikantini pažangai pasiekti, numatomi pažangos sėkmingumo rodikliai, aptariama, kokią pagalbą ir koku dažnumu teiks specialistai, numatytos pagalbos specialistų, mokinio, tėvų atsakomybės ir įsipareigojimai. Pasibaigus trimestrai pildomas pasiekimų vertinimo lapas, kuriame vertinami susiformavę gebėjimai, mokėjimai, įgūdžiai, tėvų suinteresuotumas vaiko mokymusi, mokymosi motyvacija, lankomumas, ryškiausios ugdymosi spragos, nuolatinės sunkiai šalinamos klaidos, daroma

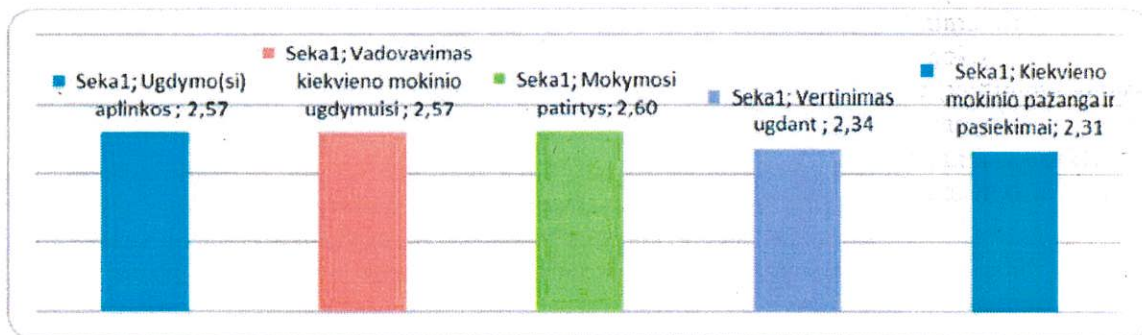
išvada apie mokinio pasiekimų atitikimą programos reikalavimus. Mokytojų tarybos posėdyje (2017-12-05 protokolo Nr. 8) svarstytas pagalbos mokiniams klausimas: direktorius kalbėjo apie bendrą pagalbos teikimo tvarką, o mokytojai tik konstatavo, ar mokiniai lankė konsultacijas. Posėdyje nepateikta jokių tyrimo, stebėjimo duomenų, išvadų, priimti abstraktūs nutarimai: „siekti, kad visa reikalinga mokymosi pagalba mokiniams būtų teikiama pamokų metu“; „visų gebėjimų lygių mokiniams, kilus rizikai susidurti su mokymosi sunkumais (pvz.: grįžus po ligos, varžybų ir pan.), iškart skirti mokymosi pagalbą žinių spragoms likviduoti“, „įtraukti tėvus į pagalbos savo vaikui teikimą ir kitas gimnazijos veiklas“. Pateikti faktai leidžia daryti išvadą, kad gilesnės analizės, kaip ugdymo procese įgyvendinamas diferencijavimas, individualizavimas, kokį poveikį jis daro pasiekimams ir pažangai, gimnazijoje stokoja. Mokinių poreikių tyrimai nesistemiški.

Gimnazijoje iš dalies susitarta dėl pagalbos ar paramos teikimo tvarkos. Pagalbos mokiniui veiklą tinkamai koordinuoja Vaiko gerovės komisija (toliau – V GK), kuri inicijuoja susitarimus dėl mokinių elgesio, asmeninės atsakomybės bei tarpusavio paramos, padeda spręsti pamokų lankomumo, elgesio ir drausmės, nesimokymo problemas. Neblogas specialistų, mokytojų bei gimnazijos vadovų bendradarbiavimas. V GK komandinis darbas sudaro sąlygas mokiniams laiku gauti pagalbą, mokytojams – susitarti, kaip skatinti mokinių tinkamą elgesį, asmeninę atsakomybę. Gimnazijos veiklos planuose teigiama, jog siekiama ugdyti sąmoningą ir atsakingą mokinių požiūrį į mokymąsi, tačiau vertinimo savaitę vertintojai nefiksavo pamokų, kuriose būtų formuluojami aukštesni mokymosi lūkesčiai. UP neskiriamas deramas dėmesys susitarimams dėl savalaikės, tikslingos pagalbos skyrimo, pagalbos teikimo formų. Mokytojai teigė, kad gimnazijoje siekiama ugdyti atsakomybę už mokymosi rezultatus, didinti mokymosi motyvą, skatinti mokinius siekti aukštesnių rezultatų. Mokinių pasiekimų klausimai nuolat aptariami gimnazijos bendruomenėje, tačiau trūksta gilesnės analizės, konkrečių, susitarimų, orientuotų į pamatuojamą poveikį. Gabesniems ir mokymosi sunkumų turintiems mokiniams skirtos lietuvių (valstybinės) k., užsienio (anglų) k., matematikos ir fizikos dalykų konsultacijos, tačiau duomenų, kokią įtaką šie užsiėmimai turėjo mokymosi pasiekimams ir pažangai, gimnazija nekaupia ir neanalizuoja. Stebėjimo savaitę tik 6 (9 proc.) pamokose (pvz.: lietuvių (valstybinė) k. 8 kl.; užsienio (anglų) k. 5 kl.; matematikos 1 kl.; technologijų 5 kl.) pagalba mokiniui išskirta kaip stiprusis aspektas. Daroma išvada, kad pagalba mokiniui nesistemiška ir vertinama patenkinamai.

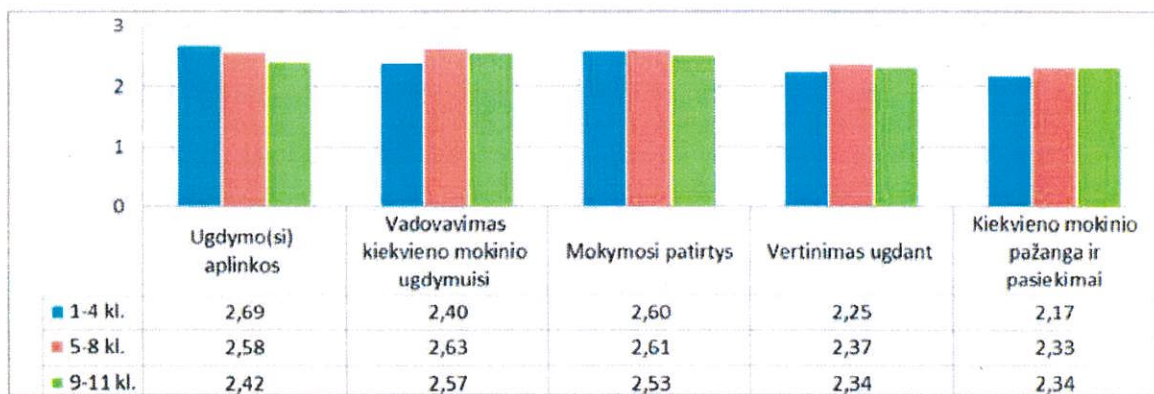
Gabiųjų mokinių ugdymui skiriamas fragmentiškas dėmesys. 26 (38,8 proc.) vertintojams pateiktose pamokų kortelėse nurodyta, jog klasėje yra gabių mokinių, 6 (9 proc.) nenurodyta jokia informacija, 35 (52,2 proc.) nurodyta, kiek klasėje yra specialiųjų poreikių mokinių. Vertinimo savaitę tik 1 pamokoje (1,5 proc.) šis aspektas išskirtas kaip stiprusis. 4 (6 proc.) pamokose mokinių gabumų ir talentų ugdymas išskirtas kaip tobulintinas aspektas, kadangi trūko veiklų, tinkamų gabumams ugdyti. Mokytojai teigė, kad geriausiai besimokantiems mokiniams pasiūlo dalyvauti konkursuose, olimpiadose, šiems mokiniams teikiama pagalba konsultuojant, skiriant tikslingas užduotis. Pažymėtina, kad mokytojai bei direktoriaus pavaduotoja ugdymui įvardino, jog gabius mokinius atpažįsta tik vadovaudamiesi ilgamete pedagogine praktika. Ugdymo plane numatytos papildomos valandos dalyko žinioms ir gebėjimams stiprinti skiriamos visai klasei, neatsižvelgiant į diferencijuotą gabių ar mokymosi sunkumų turinčių mokinių poreikių tenkinimą. Gimnazijoje vertėtų susitarti dėl gabaus mokinio apibrėžties, šių mokinių atpažinimo būdų. Be to, reikėtų stiprinti mokytojų kompetencijas gabių mokinių ugdymo klausimais.

2.2. Vadovavimas mokymuisi neblogas (2 lygis).

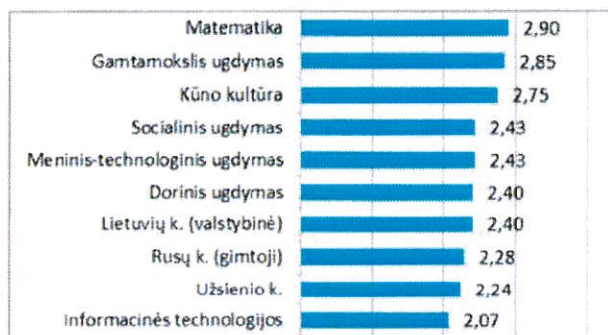
2.2.1. Mokymosi lūkesčiai ir mokinių skatinimas patenkinami (2 lygis), išskyrus prasmingas veiklas pamokoje, skatinančias mokymosi džiaugsmą, kurios vertinamas gerai (3 lygis) ir yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas. Tikėjimas mokinio galiomis, numatant pamatuojamus pamokos rezultatus, nesistemiškas (2 lygis) ir yra tobulintinas veiklos aspektas. Toks vertinimas grindžiamas apibendrintais 67 stebėtų pamokų vertinimo rezultatais. Visų pamokos stebėtų aspektų apibendrintas vertinimas pateiktas 1 paveiksle, lyginamoji analizė pagal klasių koncentrus – 2 paveiksle, pagal ugdymo(si) sritis – 3 paveiksle, pagal ugdymo paradigmas – 4 paveiksle.

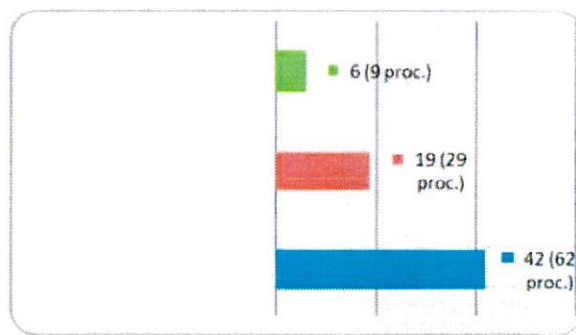
1 pav. Stebėtų pamokos aspektų apibendrintas vertinimas (N=67, vertinimo max.=4).

2 pav. Stebėtų pamokos aspektų vidurkių palyginimas pagal klasių koncentrus (N=67, vertinimo max.=4).

3 pav. Stebėtų pamokos aspektų vidurkių palyginimas pagal ugdymo(si) sritis (N=67, vertinimo max.=4).

4 pav. Stebėtų pamokų skaičius pagal ugdymo paradigmas (N=67).

Iš 1 paveikslo duomenų matyti, kad geriausiai įvertintas mokymosi patirčių aspektas (vertinimo vidurkis – 2,60), prasčiausiai – kiekvieno mokinio pažanga ir pasiekimai (vertinimo vidurkis – 2,31). Lyginamoji pamokų vertinimo analizė (2 pav.) rodo, kad geresnė visų stebėtų pamokos aspektų kokybė fiksuota 5–8 kl. (vertinimo vidurkis – 2,50), prasčiau – pradinėse klasių koncentruose (vertinimo vidurkis – 2,42), 9–11 kl. koncentruose – vertinimo vidurkis – 2,44). Iš 3 paveikslo duomenų matyti, kad geriausiai įvertintos matematikos (vertinimo vidurkis – 2,90) ir gamtamokslinio ugdymo (vertinimo vidurkis – 2,85) pamokos, prasčiau – informacinių technologijų (vertinimo vidurkis – 2,07) ir užsienio k. (vertinimo

vidurkis – 2,24) pamokos. 4 paveiksle matyti, kad dauguma, t. y. 42 pamokos (62 proc.) organizuotos tradiciškai – pamokos vyko mokymo paradigmoje; mokytojas buvo aktyvus veikėjas, pats formulavo pamokos ir mokymo tikslus, buvo atsakingas už mokymą, o mokinys – pasyvus informacijos priėmėjas, t. y. klausė mokytojo ir atliko užduotis. Tik 6 pamokose (9 proc.) fiksuota šiuolaikiškos pamokos požymių – mokiniams kelti prasmingi ir įdomūs mokymo(si) tikslai, atsižvelgta į mokinių poreikius ir galimybes, skatinta aktyvi mokinių veikla, veiksmingai pasitelktos informacinės technologijos. Vertinant ugdymo(si) kokybę pagal klasių koncentrus, pastebėtina, kad 5–8 klasėse tradicine (poveikio) mokymo paradigma grįstas mokymas vyraavo 25 proc. pamokų, o sąveikos ir mokymosi pedagoginėmis paradigmos nuostatomis vadovautasi dirbant 16 proc. pamokų. Mažiausiai (7,5 proc.) sąveikos ir šiuolaikinio mokymosi paradigmos nuostatomis grįstos pamokos organizuotos pradiniam ugdyme. Geriausiai vadovavimas kiekvieno mokinio ugdymuisi vertintas 4, 5, 6, 9, 11 kl. matematikos, 5, 10 kl. lietuvių (valstybinės) k., 2, 5 kl. rusų (gimtosios) k., 5, 7 kl. istorijos, 9, 10 kl. chemijos, 5 kl. anglų k., 5 kl. biologijos, 8 kl. fizikos, 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 4 kl. pasaulio pažinimo, 11 kl. kūno kultūros, 4 kl. dailės ir technologijų, 5 kl. etikos, 5 kl. technologijų pamokose.

Tikėjimas mokinio galiomis 41,8 proc. pamokų vertintas kaip tobulintinas pamokos aspektas. tokį vertinimą lėmė tai, kad mokymosi uždavinys nebuvo orientuotas į rezultatą, mokiniai neišsakė savo lūkesčių. Pateikti faktai leidžia daryti išvadą, kad tikėjimas mokinio galiomis yra nesisteminis ir tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Jeigu mokytojai formuluotų aiškius, pamatuojamus, į išmokimo rezultatą orientuotus uždavinius, sudarytų mokiniams galimybių išsakyti asmeninius lūkesčius, šioje gimnazijoje būtų sukurtos tinkamos sąlygos kiekvieno mokinio pažangai ir pasiekimams augti.

Mokymosi džiaugsmą mokiniai patyrė tose pamokose, kuriose organizuota prasminga, orientuota į pažinimą, mokymą(si) atrandant, skatinusi džiaugsmą savo darbo rezultatu veikla. 1, 5 kl. rusų (gimtosios) k., 6, 9 kl. matematikos, 7 kl. istorijos, 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 5 kl. anglų k., 4 kl. pasaulio pažinimo, 5 kl. biologijos, 8 kl. fizikos pamokose, kuriose mokiniai turėjo galimybių klysti, rasti ir taisyti savo klaidas, iš jų mokytis, kas ugdė mokinių atsakomybę už savo mokymąsi, skatino mokymosi motyvaciją. Vertintojai atkreipia dėmesį, kad tokia veikla stebėta šiuolaikinės mokymosi paradigmos pamokose ir pamokose, kuriose mokytojai bandė dirbti šiuolaikiškai. Siekiant įprasminėti šiuolaikinės mokymo(si) nuostatas kai kurie mokytojai kvalifikacijos tobulinimui skirtuose renginiuose įgytas žinias siekia taikyti kasdienėje ugdymo praktikoje, t. y. pamokose taiko smalsumą, mokymosi entuziazmą žadinančius bei motyvaciją palaikančius metodus, organizuoja aktyvias veiklas, nuolat mokiniams akcentuoja prasmingą mokymo turinio ryšį su gyvenimu. Mokymosi įprasminimas 8 kartus (12 proc. stebėtų pamokų) vertintojų išskirtas kaip stiprusis pamokos aspektas. 9, 10 kl. chemijos, 5 kl. etikos, 2 kl. rusų (gimtosios) k., 6 kl. matematikos, 5 kl. biologijos, 11 kl. kūno kultūros pamokose mokomoji medžiaga paveikiai sieta su mokinių žiniomis ir gyvenimiška patirtimi, sudarytos sąlygos mokiniams modeliuoti problemų sprendimo būdus, sprendžiant problemas ugdyti realiam gyvenimui aktualius mąstymo, veiklos gebėjimus, dalykines, asmenines kompetencijas. Nei vienoje stebėtų pamokų mokymosi džiaugsmas, įprasminimas nebuvo įvardintas tobulintinu aspektu. Koreliacinė pamokų stebėjimo duomenų analizė fiksuoja stiprų vadovavimo kiekvieno mokinio ugdymui ir mokymosi patirčių ryšį (koreliacijos koeficientas – 0,91). 60 proc. mokytojų tikslingai taikyti metodai padėjo mokiniams įgyti prasmingos patirties ir mokytis su džiaugsmu. Surinktų duomenų analizė leidžia vertintojams teigti, kad stebėtose pamokose mokytojų tinkamas rėmimasis mokinių gyvenimo patirtimi skatino mokymosi džiaugsmą ir yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

2.2.2 Ugdymo(si) organizavimas patenkinamas (2 lygis), išskyrus gerą klasės valdymą sutelkiant mokinius į mokymąsi (3 lygis), kuris yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

Gimnazijos UP 6 skirsnyje „Ugdymo diferencijavimas“ planuojama diferencijuojant ir individualizuojant ugdymo procesą sudaryti mokiniams galimybę mokytis pagal individualius gebėjimus ir polinkius, tačiau šiame skirsnyje panaudota 2017–2018, 2018–2019 m. m. Bendrųjų ugdymo planų rekomendacinio tipo informacija, o detalesnis reglamentavimas apie ugdymo turinio pritaikymą šios

gimnazijos skirtingų poreikių mokiniams būdus, metodus, kriterijus pamokose, nepateiktas. UP išvardinti bendri diferencijavimo principai, pvz.: „*diferencijavimas taikomas; mokiniui individualiai, kai dalyko turinys diferencijuojamas pamokoje, skiriant atitinkamas individualias užduotis*“, tačiau nesuformuluoti ugdymo turinio formavimo prioritetai, kurie įpareigotų mokytojus atsižvelgti į skirtingus mokinių poreikius, rengti skirtingo lygmens užduotis. Specialiųjų mokymosi poreikių mokinių ugdymo organizavimas taip pat aprašytas lakoniškai, remiantis bendrųjų dokumentų nuorodomis, nesukonkretinama, kas daroma būtent šios mokyklos mokinių poreikiams tenkinti. Iš pokalbių su gimnazijos V GK, mokytojais, atlikę gimnazijos veiklos dokumentų analizę, vertintojai išsiaiškino, kad gimnazijoje kalbama apie ugdymo turinio pritaikymą pagal mokinių poreikius ir gebėjimus tik iš dalies. Mokytojai teigė, kad stebi mokinius, jei reikia pagalbos, kreipiasi į V GK, kuri atlieka pirminį įvertinimą. Mokymosi rezultatai aptariami ir su mokinių tėvais, kuriems raštu pateikiami lapeliai su pastebėjimais apie mokinių individualius pasiekimus, kylančias problemas. Pokalbio su mokinių tėvais metu patvirtinta, kad tokia bendravimo forma juos tenkina, yra priimtina ir informatyvi. Stebėtose pamokose vertintas vadovavimas kiekvieno mokinio ugdymuisi (žr. 3 lentelę). Šio pamokos aspekto vertinimo vidurkis – 2,57 ir tai yra vienas aukščiausiai vertinamų gimnazijos pamokos aspektų.

Vadovavimo kiekvieno mokinio ugdymuisi stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=67)

3 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
7 pamokos 10,5 proc.	24 pamokos 35,8 proc.	36 pamokos 53,7 proc.	0 pamokų 0 proc.

Iš 3 lentelės duomenų daroma išvada, kad vadovavimas kiekvieno mokinio ugdymui(si) 46 proc. stebėtų pamokų įvertintas labai gerai ir gerai, o beveik 54 proc. – patenkinamai. Remiantis 67 stebėtų pamokų protokolais darytina išvada, kad, mokytojai ne visada atsižvelgė į skirtingus mokinių poreikius ir mokymosi stilius. 17,9 proc. pamokų mokiniams sudarytos tinkamos galimybės rinktis užduotis, suplanuotos nuoseklios, mokinių gebėjimus atitinkančios veiklos. Ugdymo turinio pritaikymas skirtingų gebėjimų ir poreikių mokiniams kaip stiprusis aspektas fiksuotas 2, 5 kl. etikos, 7, 10 kl. gimtosios (rusų) k., 5, 7, 9 kl. istorijos, 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 4 kl. pasaulio pažinimo, 11 kl. fizikos, 7 kl. technologijų pamokose. 53,7 proc. stebėtų pamokų visi mokiniai klasėje atliko tas pačias užduotis, naudojo tomis pačiomis mokymo(si) priemonėmis, organizuota visiems vienoda veikla, dirbta tuo pačiu tempu, neišnaudotos galimybės personalizuoti mokymąsi, nors vertintojai įžvelgė aiškų mokinių poreikį diferencijuotai, atskirais atvejais individualizuotai (specialiųjų poreikių mokiniams) veiklai. 13,4 proc. pamokų ugdymo diferencijavimas, suasmeninimas vertintojų pažymėtas kaip tobulintinas pamokos aspektas. Vadovaudamiesi surinktais faktais, vertintojai daro išvadą, kad mokymo ir mokymosi diferencijavimas, individualizavimas ir suasmeninimas, atsižvelgiant į mokinių skirtybes, gimnazijoje nesisteminamas.

Taikydama tarpdalykinę integraciją gimnazija iš dalies rūpinasi mokinių mokymosi krūvio mažinimu. Mokykla inicijuoja ir organizuoja integruotas pamokas, popamokinius renginius, tačiau tai vykdo nesistemiškai. Gimnazijos UP nurodytos tik integruojamos į mokomųjų dalykų ugdymo turinį bendrųjų kompetencijų, gyvenimo įgūdžių ugdymo, prevencinės programos. Nėra jokių nuorodų, apie formalus ugdymo ir neformalus švietimo dermę ir integralumą. Gimnazijos vadovas metinėje ataskaitoje teigia, kad „*atsižvelgiant į Gerosios mokyklos koncepciją 2016 m. gimnazijoje didelis dėmesys skirtas integruotoms pamokoms: skatinama mokytojų partnerystė, bendradarbiavimas siekiant ugdymo proceso efektyvumo, pasiekimų gerinimo*“, tačiau nepateikia jokių konkrečių pavyzdžių ir išvadų apie integracijos naudingumą, reikšmingumą mokiniams, jų pasiekimams. Vertinimo savaitę stebėta tik 1 integruota muzikos ir rusų (gimtosios) k. pamoka 9 kl. Geriausių integralumo pavyzdžių stebėta 9 kl. istorijos, 9 kl. integruotoje muzikos ir gimtosios (rusų) k., 2 kl. dailės ir technologijų pamokose.

Gimnazijos UP 31 punkte teigiama „Ugdymo turinio integravimas vykdomas integruojant atskirų dalykų temas. Integruojamos temos numatytos dalykų ilgalaikiuose teminiuose planuose“. Analizuojant pateiktus mokytojų ilgalaikius planus pastebėta, kad tarpdalykinė integracija nėra detalai planuojama. Įvertinus pateiktus faktus, darytina išvada, kad integracija gimnazijoje daugiau deklaruojama, o realizuojama tik pavienių mokytojų pamokose.

Vertinimo savaitę ugdymo procesas organizuotas tradicinėse erdvėse – klasėse, kabinetuose, sporto salėje. Išorinio vertinimo metu tiek pamokose, tiek pertraukų metu dauguma mokinių buvo mandagūs ir drausmingi, laikėsi jiems suprantamų ir tinkamų mokinio elgesio taisyklių. Stebėtose pamokose ir užsiėmimuose mokytojai savo asmeniniu pavyzdžiu siekė telkti mokinius prasmingoms veikloms, mokymuisi. 37,3 proc. pamokų, kurios grįstos šiuolaikine (mokymosi) paradigma, mokiniai skatinti būti atsakingi už savo mokymąsi, derinti individualaus, grupinio ir kolektyvinio mokymosi būdai, ugdyta mokėjimo mokytis kompetencija. Pamokų vertinimo pagal ugdymo(si) įvairovę vidurkis – 2,6. 14,9 proc. pamokų klasės valdymo aspektą išskyrė kaip stiprų pamokos aspektą. Geras klasės valdymas, sutelkiant visų mokinių dėmesį į prasmingą veiklą, mokymąsi, susitarimų laikymąsi, drausmės ir tvarkos palaikymą fiksuotas 3, 9 kl. rusų (gimtosios) k., 9 kl. matematikos, 7 kl. technologijų ir priešmokyklinio ugdymo pamokose. Kalbinti mokytojai, mokiniai bei jų tėvai patvirtino, kad šilti mokinių ir mokytojų santykiai pamokose padeda siekti užsibrėžtų tikslų, kuria palankų mokymuisi mikroklimatą, motyvuoja mokinius veiklai. Dauguma mokytojų stebėtose pamokose sukūrė tinkamą atmosferą, kai mokiniai stengėsi pritaikyti turimas žinias ir patirtį, prisiimti atsakomybę už sprendimo įgyvendinimą, todėl geras klasės valdymas sutelkiant mokinius į mokymąsi – tai stiprusis gimnazijos veiklos aspektas.

2.3. Mokymosi patirtys gimnazijoje vertinamos patenkinamai (2 lygis).

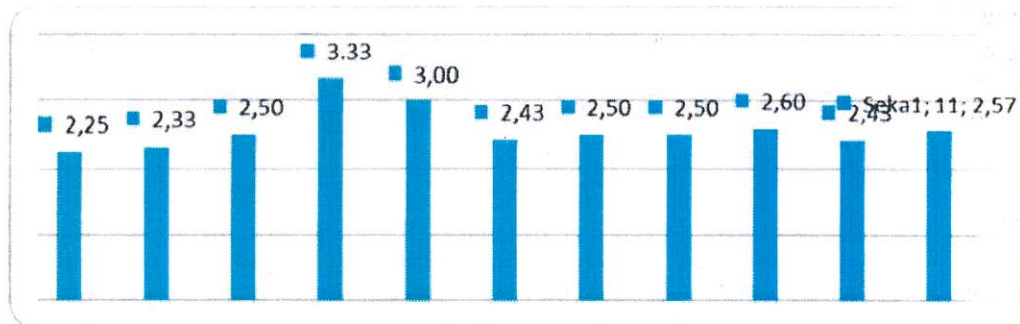
2.3.1. Mokymasis yra priimtinas (2 lygis). Tai patvirtina 4 lentelėje pateikti apibendrinti stebėtų pamokų vertinimo duomenys.

Mokinių mokymosi stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=67)

4 lentelė

Labai gerai	Gera	Patenkinamai	Prastai
8 pamokos 12,0 proc.	24 pamokos 35,8 proc.	35 pamokos 52,2 proc.	0 pamokų 0 proc.

4 lentelės duomenys rodo, kad mažiau nei pusėje (47,8 proc.) stebėtų pamokų mokymosi patirtys įvertintos gerai ir labai gerai. Šiose pamokose mokiniai buvo motyvuoti, aktyvūs proceso dalyviai, gebėjo atlikti užduotis, taikyti turimas žinias, dirbti savarankiškai ir bendradarbiaujant. 6 pagal šiuolaikinę mokymosi paradigmą organizuotose pamokose mokinių mokymosi patirtys įvertintos aukštais įvertinimais (gerai – 1 pamoka, labai gerai – 5 pamokos). Tai rodo, kad sėkmingas mokinių mokymasis tiesiogiai priklauso nuo vadovavimo mokymuisi: mokymo(si) būdų parinkimo, pamokos planavimo ir organizavimo. Gerų savivaldaus mokymosi pavyzdžių stebėta 9 kl. lietuvių k. (valstybinės), 10 kl. rusų k. (gimtosios), 11 kl. anglų k., 4, 10 kl. matematikos, 6 kl. informacinių technologijų pamokose. 6 (8,9 proc.) pamokose mokinių gebėjimas aptarti ir vertinti savo mokymąsi įvardintas kaip stiprusis pamokos aspektas, šiose pamokose aukšta mokinių motyvacija padėjo pasiekti suplanuotų pamokos tikslų. Mokinių mokymosi patirčių vertinimas pagal klases pateiktas 5 paveiksle.

5 pav. Mokymosi patirčių vertinimas pagal klases (N=67; vertinimo max.–4)

Iš 5 pav. pateiktų duomenų matyti, kad aukščiausiai mokymosi patirtys vertintos 4-oje klasėje (vertinimo vidurkis – 3,33). Aukštais įvertinimais išsiskiria 5 kl. (vertinimo vidurkis – 3,00). Žemiausiai mokymosi patirtys įvertintos 1 kl. (vertinimo vidurkis – 2,25). Apibendrinant mokinių mokymosi stebėtose pamokose vertinimus, galima daryti išvadą, kad tikslingai parenkami metodai ir veiklos pamokose skatintų mokinių mokymosi motyvaciją ir aukštesnius pasiekimus.

Konstruktivus mokymasis, pasireiškęs aktyviu mokinių dalyvavimu suplanuotose pamokos veiklose, stebėtas 10, 11 kl. fizikos, 11 kl. matematikos, 4 kl. dailės ir technologijų, 5 kl. informacinių technologijų, 5 kl. technologijų, 9 kl. dailės, 6 kl. kūno kultūros pamokose. 12 (17,9 proc.) pamokų mokinių gebėjimas sieti turimas žinias su naujomis, sėkmingai taikyti įgytą patirtį praktikoje įvardintas kaip stiprusis pamokos aspektas. Išvardintose pamokose mokiniams sekėsi remtis turimomis žiniomis atliekant naujas uždavotus, dalyvaujant dialoge su mokytoju, remiantis asmenine patirtimi pademonstruoti savo įgūdžius ir gebėjimus (pvz., pasakoti apie pomėgius, rengti pristatymus, demonstruoti darbus), ugdyti dalykines ir bendrąsias kompetencijas.

Mokinių mokymosi socialumas, gebėjimas bendradarbiauti grupėse, porose yra priimtinas. Kai mokytojai sudarė palankias sąlygas, skyrė tinkamas porų ar grupių darbui uždavotus, mokinių bendradarbiavimas vyko sklandžiai. Mokinių negebėjimo bendradarbiauti pavyzdžių vertintojai neužfiksavo. Mokinių gebėjimas bendradarbiauti dirbant įvairios sudėties grupėse bei pagalba vieni kitiems stebėtas 5, 9 kl. rusų k. (gimtosios), 5 kl. informacinių technologijų, 10 kl. lietuvių k. (valstybinės), 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 9 kl. chemijos, 5, 11 kl. etikos, 2 kl. dailės ir technologijų, 3, 5 kl. kūno kultūros, 8 kl. fizikos, 11 kl. matematikos, 9 kl. dailės, 9 kl. integruotoje muzikos ir rusų k. (gimtosios) pamokose. Mokymosi socialumas kaip stiprusis pamokos aspektas įvardintas 20 (29,8 proc.) pamokų. Mokytojai, organizuodami pamokos veiklas, skatino mokinius pasitarti porose, dirbti grupėse, susitarti dėl atsakomybės už priskirtą vaidmenį.

2.3.2. Ugdytas mokyklos gyvenimu yra tinkamas (3 lygis), išskyrus narystę ir bendrakūrą, veiklas, įvykius ir nuotykius, kurie vertinami patenkinamai (2 lygis). Santykiai ir mokinių savijauta, darbinga tvarka vertinami gerai (3 lygis) ir yra vieni stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų. Daugumoje (77,6 proc.) vertinimo metu stebėtų pamokų bei neformaliojo švietimo užsiėmimų dominavo mokymui(si) palankus mikroklimatas, darbinga atmosfera, mokinių tarpusavio bei mokinių ir mokytojų santykiai dažniausiai grįsti pagarba, pasitikėjimu, geranoriškumu, pastangomis suprasti kitą, rūpinimusi padedant ir dalijantis. Pokalbiuose su mokiniais, Gimnazijos tarybos atstovais, mokinių tėvais paaiškėjo, kad gimnazija stengiasi išugdyti dorą, užjaučiantį žmogų, kaip privalumas išskiriami ugdytinių ir ugdytojų santykiai, mokykloje vyraujanti pagarba ir pasitikėjimas. 14 (20,9 proc.) vertintų pamokų geranoriški ir pagarbūs santykiai, gera savijauta įvardinti kaip stiprusis pamokos aspektas. Labai geri santykiai, grįsti pagarba, pasitikėjimu, suteikiančiu saugumo jausmą, išskirti 11 kl. matematikos, 4 kl. dailės ir technologijų, 7 kl. lietuvių k. (valstybinės) (mokiniai padėjo vieni kitiems, gebėjo išsakyti mintis, išklausti kitą), 2 kl. rusų k. (gimtosios), 4 kl., pasaulio pažinimo, 5 kl., rusų k. (gimtosios), 9 kl. pilietiškumo pagrindų, 9, 10 kl. chemijos (dėmesys skirtas gerai psichologinei atmosferai, labai gerai

mokinių savijautai), 5, 6 kl. matematikos, 5 kl. biologijos, 5 kl. etikos (mokiniai mokė vieni kitus, kūrė bendrą supratimą, jautėsi vertingi, reikalingi, saugūs) pamokose. Išanalizavus surinktą informaciją darytina išvada, kad geri santykiai ir mokinių savijauta atlieka svarbų vaidmenį ugdant mokinių socialinius ir emocinius gebėjimus bei mokant mokomųjų dalykų, taip pat formuojant mokinių požiūrį į mokymąsi.

Gimnazijos pirminėje informacijoje, kaip veiklos tobulinimo prioritetas, kuriam skiriama daugiausiai dėmesio, nurodytas mokinių, jų tėvų ir mokytojų bendradarbiavimas, savivaldos institucijų veiksmingumo tobulinimas. Nuo 2017 m. gimnazijoje veikia naujai išrinkta Mokinių taryba. Iš pokalbių su mokiniais, mokytojais Gimnazijos tarybos atstovais, mokinių tėvais paaiškėjo, kad anksčiau veikusi Mokinių taryba nebuvo iniciatyvi, aktyvi. Į naujosios Mokinių tarybos rinkimus klasės delegavo po du aktyviausius, norinčius veikti mokinius. Mokiniai džiaugėsi įgyvendintomis iniciatyvomis: diskoteka, Naujametiniu karnavalu, prieš mokinių atostogas organizuota savaitė be namų darbų, be uniformų. Bendruomenė didžiuojasi renginiu, skirtu gimnazijos 120 metų jubiliejui, subūrusiu visą gimnazijos bendruomenę, bendrais renginiais su mokinių tėvais: sporto varžybomis, gimnazijos gimtadieniu, Motinos diena, išvykomis, turistiniais žygiais. Mokiniai dalyvauja akcijoje „Darom“, Trakų miesto šventėse, konkursuose. Gimnazijoje veikia sporto ir meninio ugdymo būreliai. Mokiniai džiaugėsi įrengta treniruoklių sale. Gimnazija siūlo mokiniams rinktis 7 neformaliojo švietimo programas, kurių didesnė dalis (57,1 proc.) orientuota į mokinių muzikinių gebėjimų ugdymą, kiti – į meninių (14,2 proc.), sportinių (28,6 proc.) gebėjimų ugdymą. Programų pasiūla vidutiniškai tenkina mokinių saviugdos ir saviraiškos poreikius. Išorinio vertinimo metu surinkti duomenys leidžia teigti, kad mokykla ieško būdų, kaip labiau skatinti mokinių lyderystę, tobulinti mokinių, tėvų ir mokytojų bendradarbiavimą.

Darbinga tvarka vertinama gerai (3 lygis) ir yra stiprusis veiklos apsekas. Pokalbiuose su mokiniais, stebint mokinių elgesį per pertraukas, pamokose paaiškėjo, kad daugumai mokinių yra žinomi ir priimtini susitarimai dėl pageidaujamo elgesio gimnazijoje. Išorinio vertinimo savaitę mokiniai gerai elgėsi vieni su kitais, su mokytojais, techniniu personalu, administracija ir gimnazijos svečiais. Į vertintas pamokas jie labai retai vėlavo. Darbinga tvarka, tinkamas susitarimų dėl darbo tvarkos laikymasis kaip stiprusis pamokos aspektas išskirtas 10 (14,9 proc.) pamokų, pavyzdžiui: 10 kl. chemijos, 8 kl. lietuvių k. (valstybinės), 2, 3, 7 kl. rusų k. (gimtosios), 4 kl. matematikos, 7 kl. istorijos, 5 kl. etikos, 5 kl., biologijos, 5 kl., kūno kultūros, 4 kl. dailės ir technologijų. Apibendrinus surinktą informaciją darytina išvada, kad gimnazijoje dažniausiai vyrauja darbinga tvarka, padedanti tinkamai siekti ugdymo(si) tikslų.

2.4. Vertinimas ugdant patenkinamas (2 lygis), o vertinimo kriterijų aiškumas matuojant mokinių pasiekimus pamokoje pagal išsikeltą uždavinį išskiriamas kaip tobulintinas.

2.4.1. Vertinimas ugdymui vidutiniškas (2 lygis). Tokį vertinimą pagrindžia apibendrinti stebėtų pamokų vertinimai, pateikti 5 lentelėje.

Vertinimo ugdant stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=67)

5 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
4 pamokos 6,0 proc.	15 pamokų 22,4 proc.	48 pamokos 71,6 proc.	0 pamokų 0 proc.

Iš 5 lentelės duomenų matyti, kad 19 (28,4 proc.) stebėtų pamokų vertinimas ugdant įvertintas labai gerai ir gerai, nes formuluotas pamatuojamasis pamokos uždavinys sudarė sąlygas apibendrinti išmokimą pagal uždavinįje numatytus kriterijus, o daugiau negu pusėje, t. y. 48 (71,6 proc.) stebėtose pamokose – patenkinamai ir prastai. Gimnazijos mokytojai, vertindami mokinių pasiekimus ir pažangą, vadovaujasi „Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu mokyklos direktoriaus 2012–09–05 įsakymu Nr. V-62. Išorės vertintojai pastebi, kad šį aprašą būtų tikslinga atnaujinti, vadovaujantis galiojančiais Švietimo ir mokslo ministerijos patvirtintais dokumentais. Nors

dauguma vertintojų kalbintų mokinių žinojo esminius susitarimus dėl vertinimo, tačiau daugumoje (68,6 proc.) stebėtų pamokų mokiniai nesupažindinti su vertinimo kriterijais arba kriterijai buvo nepakankamai aiškūs. Retai su mokiniiais aptarta, ko iš jų tikimasi, koks turi būti gerai atliktas darbas, kokie vertinimo kriterijai, kada ir kaip bus taikomi. Pavienėse stebėtose pamokose (9 kl. dailės, 5 kl. technologijų, 8 kl. fizikos, 8 kl. lietuvių k. (valstybinės), 4 kl. pasaulio pažinimo, 9 kl. informacinių technologijų, 5 kl. istorijos) vertinimo kriterijai mokiniams pateikti. Pažangą skatinantis grįžtamasis ryšys fiksuotas 2 kl. rusų k. (gimtosios), 6 kl. matematikos (mokiniai dažnai informuoti apie pasiekimus ir pažangą), 5 kl. biologijos pamokose (dažnai stebėta su kokiomis problemomis mokiniai susiduria, kaip jas sprendžia). Dauguma mokytojų pažįsta mokinius, žino jų galimybes. Nors mokinių klaidos taisytos, bet klydimo motyvai nesiaiškinti, nesiiimta tikslingos klaidų prevencijos. 86,6 proc. stebėtų pamokų vertintojai fiksavo, kad mokytojai nepakankamai išnaudojo formuojamojo vertinimo formų ir būdų įvairovę, ypač pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį. 62,7 proc. stebėtų pamokų stigo neformalaus mokinių vertinimo – pagyrimų, paskatinimų žodžiu, akcentuojant pažangą ir džiaugiantis mokymosi sėkme. Pamokose nepakankamai naudota vertinimo informacija ugdymui koreguoti, tinkamesnėms mokymo(si) strategijoms pasirinkti, mokiniai retai arba neveiksmingai skatinti planuoti tolesnius savo mokymosi žingsnius, tikslingai siekti optimalios asmeninės sėkmės, taisyti mokymosi spragas ir valdyti mokymąsi. Stebėdami pamokas, analizuodami elektroniniame TAMO dienyne mokytojų įrašytus pagyrimus, pastabas, vertinamuosius komentarus, išorės vertintojai fiksavo, kad teikiama informacija apie mokinių mokymąsi ir pažangą dažnai nėra pakankamai konkreti ir asmeniška – ne visada nurodyta, ką mokinyš jau išmoko, geba, ką turėtų daryti, kad jo pasiekimai būtų geresni. Vertindami mokytojai retai rėmėsi Bendrųjų programų mokinių pasiekimų lygių požymiais. Mokytojų vertinimas, stiprinantis mokinių pasitikėjimą savimi, skatinantis mokymosi motyvaciją, stebėtas 5, 10 kl. rusų k. (gimtosios), 5, 11 kl. matematikos, 5 kl. anglų k., 10 kl. chemijos pamokose. Pastebėta, kad dalis mokytojų taikė individualius kaupiamojo vertinimo modelius ir simbolius. Dėl bendros kaupiamojo vertinimo sistemos gimnazijoje nėra susitarta. Vertinimą ugdant, kaip tobulintiną pamokos aspektą, vertintojai fiksavo daugiau negu pusėje (56,7 proc.) stebėtų pamokų, iš jų – 52,2 proc. pamokų vertinimo kriterijų aiškumas išskirtas kaip tobulintas pamokos aspektas. Darytina išvada, kad vertinimo kriterijų aiškumas yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Jeigu mokymosi uždavinys būtų konkretus, orientuotas į pamatuojamą rezultatą, tai mokymosi sėkmės vertinimas bei mokinių individualios pažangos matavimas apibendrinant pamokos veiklas būtų tikslesnis bei prasmingesnis. Aiškūs, su mokiniiais aptarti užduoties vertinimo kriterijai leistų mokiniams tinkamai analizuoti ir vertinti savo pažangą, o mokytojams – teikti pažangą skatinantį grįžtamąjį ryšį, kas stiprintų mokinių savivoką ir motyvaciją siekti geresnių mokymosi rezultatų.

2.4.2. Mokinių įsivertinimas yra patenkinamas (2 lygis). Mažiau negu pusėje (32,8 proc.) išorės vertintojų stebėtų pamokų fiksuotas įsivertinimas kaip savivokos ugdymas. Įsivertinimas kaip savivoka, kai vertindami save ir kitus dauguma mokinių suprato mąstymo ir mokymosi procesą, mokymosi būdus, formulavo klausimus, prašė pagalbos mokantis, išorės vertintojų fiksuotas pavienėse pamokose (10 kl. rusų k. (gimtosios), 10 kl. chemijos, 6 kl. matematikos). Dialogas vertinant stebėtas 17 (25,4 proc.) pamokų. Vertinimas, pakankamai dažnai grįstas mokytojo ir mokinio dialogu apie mokymosi sėkmes bei nesėkmes, mokymosi procesą, pasiekimų rezultatus, mokant mokinius savistabos, savivaldos, skatinantis įsivertinti savo ir vertinti kitų darbą stebėtas 5 kl. rusų k. (gimtosios), 4 kl. pasaulio pažinimo, 8 kl. fizikos (mokiniai mokytį savistabos, įsivertinti), 7 kl. lietuvių k. (valstybinės) (mokiniai skatinti vertinti kitų darbą) pamokose, rusų liaudies instrumentinio ansamblio „Treščiotki“ užsiėmimuose (mokiniai mokytį savistabos, vertinimas grįstas dialogu). Tačiau daugumoje pamokų neišnaudotos įsivertinimo būdų ir formų įvairovės galimybės, o pasirinkti vertinimo būdai ne visada tiko siekiamų uždavinių įvykdymui pamatuoti. Dažnai mokytojai per mažai dėmesio skyrė pamokos pabaigai – nelygino pasiekimų su išsikeltu uždaviniu, neįtraukė mokinių į pamokos apibendrinimą (kuris kartais vyko po skambučio), prisiminė tik ugdymo turinį (*ko mokėmės?*). Prie nesuprastų ar neišmoktų dalykų pamokoje grįžta epizodiškai, o įsivertinimas ne visada sietas su mokinio asmenine pažanga pamokoje. Daugumoje (67,2

proc.) stebėtų pamokų mokiniams nesudarytos galimybės suplanuoti, apmąstyti bei įvertinti savo darbo rezultatą, mokymosi veiklą, mokiniai neskatinami išsiaiškinti stipriųjų savo mokymosi pusių bei spragų. Išorės vertintojai daro išvadą, kad įsivertinant pasiektus rezultatus dažniau akcentuotas mokymo turinys, veikla, savijauta, o ne mokinių pasiekimai ar pažanga.

3. UGDYMO(SI) APLINKOS

Trakų rajono Lentvario „Versmės“ gimnazijos ugdymo(si) aplinkos yra priimtinos (2 lygis), išskyrus rodiklį „Įranga ir priemonės“, kuris įvertintas gerai (3 lygis).

3.1. Įgalinanti mokytis fizinė aplinka neišskirtinė (2 lygis).

3.1.1. Įranga ir priemonės gimnazijoje priimtinos (2 lygis), o aspektas „Įvairių priemonių panaudojimas“ išskirtas kaip stiprusis. Ugdymosi aplinka pamokose skatino mokinių mąstymą, kūrybiškumą, darė įtakos mokymuisi (koreliacinis ugdymosi aplinkų ir mokinių mokymosi ryšys – 0,61), mažiau reikšminga buvo mokymui. Apibendrintas ugdymo(si) aplinkos vertinimas stebėtose pamokose pateiktas 6 lentelėje.

Ugdymo(si) aplinkų stebėtose pamokose apibendrintas vertinimas (N=67)

6 lentelė

Labai gerai	Gerai	Patenkinamai	Prastai
6 pamokos 9,0 proc.	26 pamokos 38,8 proc.	35 pamokos 52,2 proc.	0 pamokų 0 proc.

Iš 6 lentelės duomenų matyti, kad ugdymosi aplinkos 47,8 proc. stebėtų pamokų įvertintos gerai ir labai gerai, o 52,2 proc. – patenkinamai. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, pasikalbėjus su administracija, mokytojais, mokiniais paaiškėjo, kad gimnazija tinkamai apsirūpinusi ugdymo(si) procesui reikalinga įranga ir priemonėmis. Visuose kabinetuose yra įrengtos kompiuterizuotos mokytojų darbo vietos, veikia interneto ryšys, pamokose naudojami daugialypės terpės projektoriai (dalis saugiai ir tinkamai nepajungti), o matematikos kabinete yra interaktyvi lenta. Nežiūrint turimos šiuolaikiškos įrangos, jos galimybės pilnai neišnaudojamos. Mažuma mokytojų naudoja elektroninėmis pratybomis EMA, jungiasi prie EDUKA klasės, naudoja el. biblioteka „Vyturys“. Gimnazija gerai apsirūpinusi sportine įranga, pakankamai gerai aprūpinta vadovėliais ir grožine literatūra. Tačiau, pasikeitus bendrosioms lietuvių kalbos programoms, pagal atnaujintas programas trūksta dalies vadovėlių ir grožinės literatūros. Planuojama vadovėlių trūkumą likviduoti, kai tik leidyklos išleis vadovėlius, o grožinės literatūros fondą papildyti per 2–3 metus. Kitų spausdintinių informacijos šaltinių (mokinio žinytų, žodynų, enciklopedijų) gimnazija turi pakankamai, tačiau pastaruoju metu rečiau naudoja, kadangi yra galimybė naudotis internetu. Pastaruoju metu didesnioji lėšų spaudiniams dalis skirta lietuvių kalbos vadovėliams įsigyti. Išorės vertintojai daugiau nei pusėje pamokų (53,7 proc.) stebėjo priimtinau naudojamą informacinę komunikacinę įrangą ir įvairias ugdymo priemones mokymosi uždaviniui pasiekti. Daugumoje šių pamokų priemonės naudotos ne tik uždaviniui bei užduotims skelbti, aiškinimo vaizdumui sustiprinti, bet ir mokinių dalykinėms kompetencijoms ugdyti, pateikti įvairių šaltinių informaciją, ugdymo turiniui aktualizuoti. Tinkamas įvairių mokymo priemonių panaudojimas ugdo mokinių kūrybiškumą, skatina susidomėjimą ugdomu dalyku, motyvaciją ir asmenybės ūgtį bei padeda siekti pažangos. Išanalizavus stebėtų pamokų protokolus, galima teigti, kad ugdymosi aplinkas kaip stiprųjį pamokos aspektą (tikslinę priemonių panaudojimą ir jų įvairovę), vertintojai išskyrė 24 pamokose (35,8 proc.), iš kurių 19 pamokų vyko tradicinėje mokymo paradigmoje, dvejose – bandyta dirbti šiuolaikiškai ir trys organizuotos remiantis mokymosi paradigma. Tinkamai panaudotų mokymo priemonių pavyzdžių fiksuota chemijos 9, 10 kl., lietuvių k. (valstybinė) 8, 9, 11 kl., anglų k. 10, 11 kl., gimtosios k. (rusų k.) 1, 2, 3, 7, 6 kl., matematikos 1, 5 kl., žmogaus saugos 5 kl., biologijos 11 kl.,

muzikos 7 kl., kūno kultūros 3, 5, 6, 11 kl., technologijų 2 kl. pamokose ir spec. užsiėmimo 3 kl. Mokymosi priemonės taikytos atsižvelgiant į mokinių amžių: jaunesnio amžiaus mokiniai dėliojo kaladėles, korteles, stebėjo jų amžiui tinkančius vaizdo įrašus, vyresnieji daugiau dirbo su informacijos šaltiniais, dalomosiomis užduotimis, programomis ugdymo turiniui atskleisti ir žinioms įsivertinti. Mokinių tarybos nuomone, tikslingai naudojama įranga ir priemonės padeda mokytis, sukuria patrauklią mokymosi aplinką. Priemonių naudingumas vertinamas vykdant apklausas ir pokalbius, sprendimai dėl jų atnaujinimo priimami metodinėms grupėms pateikus prašymus, priemonėms įsigyti naudojamos mokinio krepšelio lėšos. Ugdymo(si) aplinkų panaudojimas geriausiai vertintas 4 klasėje (vertinimo vidurkis – 3,33). Remiantis stebėtų pamokų duomenimis galima teigti, kad mokytojų, turinčių vyresn. mokytojo kvalifikacinę kategoriją, pamokose ugdymo(si) aplinkų vertinimo vidurkis aukštesnis (2,64) nei kitų kvalifikacinių kategorijų mokytojų vestų pamokų vertinimo vidurkiai. Apibendrinant pateiktus faktus, vertintojai teigia, kad įvairių priemonių panaudojimas priimtina padeda siekti ugdymosi tikslų pamokose.

3.1.2. Gimnazijos pastatas ir jo aplinka neišskirtiniai (2 lygis). Gimnazijoje įrengti tradiciniai mokomųjų dalykų kabinetai: pradinių klasių (4), rusų kalbos (2), lietuvių kalbos (2), anglų kalbos, matematikos, fizikos, chemijos, biologijos, istorijos, geografijos, informacinių technologijų, dailės-technologijų ir muzikos, logopedo. Mokykloje yra valgykla, universali sporto aikštelė, sporto salė, treniruoklių salė, aktų salė, biblioteka. Išorinio vertinimo metu mokykloje vykdyti gimnazijos stadiono remonto darbai, technologijų kabinete rengta mini virtuvė, kuri leis įgyvendinti mitybos programą. Pagal BPD projektinę programą gimnazija iš dalies renovuota: pakeisti visi langai, išorinės durys, atliktas viso pastato apšiltinimas ir stogo perdengimas, išdažyti koridoriai, pakeista dalies grindų danga, iš dalies suremontuoti kabinetai, suremontuotos aktų ir sporto salės, pakeista šildymo sistema ir elektros instaliacija gimnazijos centriname pastate, suremontuota centrinio pastato laiptinė. Po renovacijos gimnazijos fizinė būklė akivaizdžiai pagerėjo. Kabinėtų mokymo(si) aplinkų kūrimui bei gerinimui gimnazija naudoja mokinio krepšelio, savivaldybės biudžeto ir 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio lėšas bei partnerių paramą. Mokykloje sudarytos geros sąlygos mokytis(is) šiltoje, gerai apšviestoje ir vėdinamoje patalpoje ir formuoti sveikos gyvensenos įgūdžius: renovuota sporto salė, įrengta treniruoklių salė ir sporto aikštelė lauke, renovuojamas stadionas. Pertraukų metu mokiniai turi galimybių žaisti stalo tenisą. Gimnazijos koridoriuose įrengtos poilsio zonos su suoleliais, tačiau mokyklos interjero vaizdas vidutiniškas, erdvėse nesistemiškai paskirstyti mokinių darbai bei kita informacija, edukacinėse erdvėse (ypač kabinetuose) stinga mokinių darbų. Išanalizavus stebėtų veiklų protokolus pastebėta, kad 29 pamokos (43,2 proc.) vyko tvarkingoje, jaukioje, švarioje aplinkoje. Išskirtinis, patogus mokymui(si) erdvių funkcionalumas stebėtas lietuvių k. (valstybinės) 5, 7, 8, 11 kl., gimtosios k. (rusų k.) 3, 5, 6, 7, 9 kl., istorijos 5, 9 kl., etikos 5, 11 kl., pilietiškumo pagrindų 9 kl., pasaulio pažinimo 4 kl., dailės ir technologijų 4 kl., anglų k. 10 kl., matematikos 4 kl. pamokose. Šiuose kabinetuose dirbantys mokytojai susikūrė ergonomiškas erdves, lengvai pritaikomas partneriškam ir grupių darbui, netradiciška sustatė suolus. Pamokose sukurta tinkama ugdymosi aplinka nuteikė mokinius rimtam darbui, didino jų bendravimo ir bendradarbiavimo veiksmingumą.

3.1.3. Aplinkų bendrakūra neišskirtinė (2 lygis). Mokyklos jaukumą kuria eksponuojami mokinių darbai: 1–8 klasių mokinių piešinių paroda „Kokią Lietuvą ir jos žmones matau“, linkėjimų medis, plakatai, skirti Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui paminėti (pavyzdžiui: „Lietuvos simbolika“, „Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo diena“, „Lietuvių tautinis sąjūdis“). Gimnazijos antrajame aukšte eksponuojama buvusios mokinės piešinių paroda. Mokinių darbų demonstravimas kaip stiprusis pamokos aspektas išskirtas pavienėse pamokose, pavyzdžiui: 4 kl. dailės ir technologijų (patalpoje eksponuojama daug mokinių darbų), 7 kl. rusų k. (gimtosios) (mokymasis iš buvusios mokinės darbo). Gimnazijos viešos erdvės, t. y. koridoriai, laiptinės, fojė, neišskirtinai išnaudojami mokinių meno darbų, projektinės medžiagos, netradicinių ugdomųjų veiklų eksponavimui. Vertintojai atkreipia dėmesį, kad eksponuojami tarpiniai mokymosi rezultatai (eskizai, modeliai, projektai, užrašai) sudarytų sąlygas visiems mokiniams pasijausti mokyklos kūrėjais, galėtų būti ir patalpų dekoravimo, aplinkos jaukumo

elementais ir ugdymo proceso dalimi.

3.2. Mokymasis be sienų vertinamas vidutiniškai (2 lygis).

3.2.1. Mokymasis ne mokykloje vidutiniškas (2 lygis). Edukacinės išvykos vertinamos kaip vienas iš stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų (2 lygis). Mokyklos teritorija ir patalpos ugdymui panaudojamos optimaliai. Sukurtos reikiamos edukacinės erdvės: biblioteka, aktų, sporto, treniruoklių salė, stadionas. Pokalbių su mokytojais metu pateikta informacija, kad mokykla pagal poreikį ir galimybes organizuoja ugdymą mokyklos aplinkoje: vykdo tyrinėjimus mokyklos žaliosios zonos teritorijoje, organizuoja ugdymo procesą gimnazijos kieme. Išorinio vertinimo metu išradingo mokyklos teritorijos pritaikymo (tyrinėjimui, bandymams, kitokiam mokymuisi) ir panaudojimo nestebėta. Iš dokumentų ir interneto svetainėje pateiktos informacijos analizės, pokalbių su mokiniais, mokytojais, mokinių tėvų atstovais išsiaiškinta, kad gimnazijoje vyksta mokymasis ne mokykloje – bendruomenės nariai pasinaudoja galimybėmis ir organizuoja realaus pasaulio pažinimu grįstą ugdymą už mokyklos ribų esančiose aplinkose. Mokiniais buvo organizuotos pamokos – išvykos į A. Puškino muziejų, VU zoologijos muziejų, Lietuvos seimo rūmus, Rumšiškių etnografinį muziejų, Molėtų astronomijos observatoriją, Kairėnų botanikos sodą. Mokiniai dalyvavo Litexpo Lietuvos parodų ir kongresų centre vykusioje Tarptautinėje mokymosi, žinių ir karjeros planavimo parodoje „Studijos 2018“, su Karjeros (profesijos, darbinės ir visuomeninės veiklos) galimybėmis mokiniai susipažino lankydami Trakų policijos komisariata, fabriką „Retal Europe“. Mokiniai keliavo po Lietuvą ir užsienį. Aplankė Klaipėdą, Kauną, Vilniaus Rusų dramos teatrą, lankėsi Lenkijoje, Turkijoje. Apie vykdytas edukacines išvykas, susitikimus su įvairių profesijų atstovais, mokymąsi ne mokykloje gimnazija skelbia mokyklos interneto puslapyje (<http://www.versmes.lt>). Apibendrinus surinktą informaciją darytina išvada, kad mokytojai neblogai organizuoja mokymąsi ne mokykloje, aktualizuoja ugdymo turinį, suteikdami mokiniams galimybių įgyti įvairesnės patirties, susieti mokymąsi su savo interesais, gyvenamąją aplinką. Edukacinės išvykos išorės vertintojų išskirtas kaip stiprusis mokyklos veiklos aspektas.

3.2.2. Mokymasis virtualioje aplinkoje vidutiniškas (2 lygis). Mokykla neblogai apsirūpinusi informacinėmis komunikacinėmis priemonėmis, mokytojams sudarytos sąlygos jas naudoti ugdymo procese. Beveik visuose mokomuosiuose kabinetuose yra kompiuterių, projektorių, matematikos kabinete įrengta interaktyvi lenta. Pokalbiuose su mokytojais, pavaduotoja ugdymui paaiškėjo, kad mokytojai supranta, kokias galimybes informacinės ir komunikacinės technologijos teikia mokiniams, tačiau, koks yra IKT panaudojimo poveikis mokinių mokymosi rezultatams, analizuoja nesistemiškai. Kalbinti mokiniai teigė, kad jiems įdomiau, lengviau mokytis, kai pamokose naudojamos IKT. Stebėtose pamokose mokytojai dažniausiai naudojo kompiuterius, daugialypės terpės projektorius bei interaktyvią lentą, kaip mokymo vaizdumą užtikrinančias priemones ar pamokos temas, uždaviniui paskelbti, naujai mokomajai medžiagai iliustruoti, kartais – užduotims pristatyti. Iš viso IKT naudotos 38 (56,7 proc.) stebėtose pamokose. Pagirtina, kad 17 (25,4 proc.) pamokų IKT naudota ne tik mokymo vaizdumui, bet ir individualiam mokymuisi, išmokymo tikrinimui, medžiagos aktualizavimui. 2, 3 kl. rusų k. (gimtosios), 8 kl. lietuvių k. (valstybinės), 5, 11 kl. anglų k., 5 kl. biologijos, 5, 6, 11 kl. matematikos pamokose tikslingai ir veiksmingai taikytos IKT įgalino mokinius aktyviau mokytis, 2, 3, 6 kl. rusų k. (gimtosios) pamokose skaitmeninis turinys padėjo mokiniams patraukliau mokytis.

Virtualių mokymo aplinkų naudojimas ir poveikis mokinių dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymui neišskirtinis. Susitikimų su vertintojais metu mokytojai teigė, jog siekdami tobulinti pamokose taikomus būdus ir ieškodami naujų galimybių pavieniai mokytojai mėgino naudotis EDUKA (skaitmeninė edukacijos laboratorija), elektroninėmis EMA pratybomis, programa i-ebook (vadovėlis „On Screen“), tačiau tiesioginis šių ugdymo aplinkų naudojimas užfiksuotas tik vienoje stebėtoje pamokoje. Visų mokytojų tinkamas ir veiksmingas informacinių ir komunikacinių technologijų panaudojimas pamokoje dar labiau stiprintų mokinių mokymosi motyvą, padėtų diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo turinį, veiklas, mokymosi tempą, mokymą(si) orientuotą į mokinių esminių kompetencijų ugdymą, todėl, tikėtina, gerėtų mokinių pažanga ir pasiekimai.

4. LYDERYSTĖ IR VADYBA

Trakų rajono Lentvario „Versmės“ gimnazijos lyderystė ir vadyba yra priimtina (2 lygis).

4.1. Veiklos planavimas ir organizavimas patenkinamas (2 lygis).

4.1.1. Perspektyva ir bendruomenės susitarimai priimtini, išskyrus optimalų išteklių panaudojimą, kuris vertinamas gerai, ir sprendimų pagrįstumą tobulinant gimnazijos veiklą, vertinamą kaip tobulintiną.

Iš vertinimo metu sukaupėtų duomenų (pamokų stebėsenos rezultatų, pokalbio su Mokytojų taryba, dokumentų analizės) galima teigti, kad gimnazijoje iš dalies įgyvendinamas Valstybinės švietimo 2013–2022 metų strategijos tikslas – pasiekti tokį mokyklos pedagoginės bendruomenės lygį, kai daugumą sudaro apmąstantys, nuolat tobulėjantys ir rezultatyviai dirbantys profesionalūs mokytojai. Gimnazijos vizija orientuojama į veiklos perspektyvą, tačiau jos įgyvendinimas tiksliai neapibrėžtas laike. Vizija yra priimtina, t.y. nukreipta į būsimos bendruomenės bei visuomenės ugdymą. Vizijoje kreipiamas dėmesys į mokinį, įgyjantį šiuolaikines kompetencijas, pagrindines vertybes, būtinas tvirtesnės asmenybės formavimuisi – gebėjimą *„ugdyti savarankišką, sugebančią atsakingai kurti savo gyvenimą besikeičiančioje visuomenėje, realizuojančią mokymosi viso gyvenimo idėją“*. Gimnazijos misijoje mokiniai yra orientuojami į nuolatinį tobulėjimą. Mokyklos vizija, misija, vertybės yra fiksuotos 2016–2021 m. strateginiame plane, pateiktos gimnazijos interneto svetainėje. Iš pokalbių su gimnazijos bendruomenės atstovais išryškėjo, kad vizija neformuluota bendru gimnazijos mokytojų, mokinių, tėvų sutarimu. Vertintojų teigimu, kurdama viziją bendrai, gimnazijos bendruomenė stiprintų ir bendrą įsipareigojimo jos įgyvendinimui jausmą, gimnazijos ateities perspektyva taptų priimtina visiems ją kūrusiems bendruomenės nariams. 2016–2021 m. gimnazijos metų strateginį veiklos planą, 2017–2018 metų veiklos planus rengė darbo grupės, kurios iš dalies atsižvelgė į veiklos įsivertinimo išvadas ir rekomendacijas, išorinę aplinkos analizę PESTE, vidinių išteklių analizę ir SSGG. Planai yra skelbiami mokyklos interneto svetainėje, prieinami gimnazijos ir vietos bendruomenei. Strateginiai prioritetai (tai, ką reikia padaryti, kad mokykla artėtų prie savo vizijos, numatytų tikslų) apibrėžti. Strategijos, veiklos planų uždaviniai iš dalies pamatuojami, o planuojami pasiekti rezultatai nepakankamai konkretūs, t.y. ne visiems uždaviniams numatyti aiškūs sėkmės atpažinimo kriterijai (pvz., *„organizuoti renginiai ir projektai, kuriuose dalyvavo ir juos stebėjo mokinių tėvai“*, *„kokybiškas ugdymo ir metodinio darbo planavimas“*, *„Teigiami pokyčiai ugdymo procese“*, *„mokytojų bendruomenė <...> sieks, kad mokinių pasiekimai, įvertinus mokymosi kokybę ir egzaminų rezultatus, būtų labai geri“* ir kt.). Iš pokalbių su mokytojais, administracija paaiškėjo, kad mokyklos veiklos planavimui direktoriaus įsakymu sudaromos darbo grupės, bet jų narių funkcijos tėra patariamojo pobūdžio – gimnazijos strateginį, ugdymo, veiklos planus kuria administracija. Gimnazijos bendruomenė, savivaldos institucijos supažindinamos su planų projektais ir jiems pritaria. Metodinės grupės teikia pasiūlymų dėl plano priemonių (dažniausiai – renginių planavimo). Minėtų dokumentų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas, pasiekti rezultatai kasmet pristatomi Gimnazijos taryboje – perskaitoma direktoriaus metų veiklos ataskaita. Išorės vertintojai daro išvadą, kad gimnazija nepakankamai išnaudoja mokytojų, mokinių ir jų tėvų galimybes dalyvauti veiklos planavimo procedūrose, todėl tik dalis bendruomenės narių turi galimybių atsakingai dalyvauti įgyvendinant, analizuojant ir vertinant gimnazijos tikslų ir uždavinių realizavimą.

Ištekliai gimnazijoje paskirstomi tinkamai (3 lygis) ir yra vienas iš stipriųjų gimnazijos veiklų aspektų. Gimnazija finansiškai savarankiška nuo 1997 metų, turi savo buhalteriją. Biudžetas tvarkomas ir naudojamas pagal LR valstybės ir Trakų rajono savivaldybės reglamentuotą tvarką. Personalo politika vykdoma tinkamai, atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų interesus. Visi gimnazijos mokytojai turi reikiamą išsilavinimą, yra dėstomo dalyko specialistai. Mokytojų kaitos beveik nėra. 2017 m. biudžeto programa buvo sudaryta taip, kad jos vykdymui pakaktų mokinio krepšelio, savivaldybės specialiųjų bei projektinių lėšų ir lėšų, gautų iš 2 proc. gyventojų paramos. Gimnazija iš 2 proc. GPM fondo 2016 m. gavo 2121,20 Eur, 2017 m. – 2327,33 Eur: 1545 Eur panaudoti vaizdo projektorių pirkimui, 1535,46 Eur – kompiuterių atnaujinimui informacinių technologijų kabinete, 603,81 Eur – garso įrangai, 3683,70 Eur

– mokyklinėms ir vaikų darželio baldams. Mokinio krepšelio lėšos 2017 m. pilnai įsisavintos. Gimnazija skaidriai paskirsto mokinio krepšelio, savivaldybės ir paramos lėšas, neturi kreditorinių įsiskolinimų. Mokinio krepšelio lėšos naudojamos tinkamai, atsižvelgiant į mokinių poreikius. Gimnazija išnaudoja beveik visas Bendruosiuose ugdymo planuose numatytas valandas. Iš pokalbių su mokiniiais paaiškėjo, kad šiais mokslo metais skiriamos matematikos, anglų kalbos, lietuvių kalbos, fizikos konsultacijos, tačiau jie norėtų daugiau dalykinių konsultacijų mokymosi spragoms likviduoti. Neformaliajam švietimui organizuoti panaudota 75 proc. lėšų. Neformaliojo švietimo valandos skiriamos mokinių pasirinktoms saviraiškos programoms – meninėms, kalbinėms, sportinėms, technologinėms bei tautiniam tapatumui ugdyti. Pedagogams mokami tarnybinių ir tarifinių atlygių koeficientų minimumai. Savivaldybės lėšos naudojamos administracinio ir techninio personalo darbo užmokesčiui, socialinio draudimo įmokoms, ryšių ir komunalinėms išlaidoms apmokėti. Taip pat iš šių lėšų apmokamos darbuotojų sveikatos profilaktinis patikrinimas, kvalifikacijos tobulinimas, leidinių prenumerata, ūkinių ir higienos prekių įsigijimas ir kitos išlaidos. Iš spec. lėšų apmokamos vaikų darželio auklėtinių maitinimo išlaidos, jų ir priešmokyklinio ugdymo grupės ūkinių ir higienos prekių įsigijimas. Iš pokalbių su gimnazijos direktoriumi, savivaldos institucijų atstovais paaiškėjo, kad gimnazijoje tariamasi dėl mokymo priemonių įsigijimo bei 2 proc. GPM panaudojimo. Pokalbių dalyviai svarbiausiais lėšų panaudojimo prioritetais įvardino naujų lietuvių kalbos vadovėlių ir grožinės literatūros pagal atnaujintas programas pirkimą, stadiono remonto darbus. Bendruomenė tinkamai informuojama apie įstaigos finansus bei gautų lėšų panaudojimą – informacija pateikiama interneto svetainėje, biudžetas kasmet svarstomas Gimnazijos tarybos posėdžiuose. Apibendrinant pateiktus faktus, vertintojai daro išvadą, kad optimalus išteklių paskirstymas ir naudojimas sudaro pakankamai geras sąlygas gimnazijos veiklai užtikrinti ir plėtoti siekiant užsibrėžtų tikslų.

Sprendimų pagrįstumas nesisteminas (2 lygis) ir yra tobulintinas gimnazijos veiklos aspektas. Veiklos kokybę gimnazija nuo 2016–2017 m. m. įsivertina vadovaudamasi „Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodika“, patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2016 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. V2-67. Kasmet įsivertinimui pasirenkama visa viena sritis. Įsivertinimo grupės nariai tirdami mokyklos veiklos kokybę IQES online platformoje atlieka mokinių, jų tėvų ir mokytojų apklausas. Kiti metodai, pavyzdžiui interviu, stebėjimas, dokumentų analizė, mažai naudojami. Įsivertinimo metu surenkami duomenys vidutiniškai analizuojami, interpretuojami, reflektuojami, aptariami su respondentų grupėmis ir suformuluojamos išvados. Įsivertinimo išvados pristatomos Mokytojų ir Gimnazijos tarybų posėdžiuose, naudojamos įsivertinimo ir pažangos anketai parengti, iš dalies – mokyklos veiklai tobulinti: nustatytais veiklos kokybės stipriaisiais ir tobulintinais aspektais iš dalies remtasi nustatant metinio veiklos plano prioritetus, tikslus ir uždavinius. Tačiau sudaromos nepakankamos sąlygos visai mokyklos bendruomenei, gimnazijos veikla suinteresuotiems partneriams sistemingai, argumentuotai ir rezultatyviai diskutuoti, reflektuoti gimnazijos veiklą, susitelkti siekiant nuolatinio ugdymo(si) proceso tobulinimo. Veiklos kokybės įsivertinimo grupės nariai pokalbiuose prisipažino, kad yra „ieškojimų kelyje“, bet supranta įsivertinimo svarbą ir naudą mokyklos pažangai, pasiruošę tobulėti. Vertintojai akcentuoja, kad atliekant mokyklos veiklos įsivertinimą, būtina nuosekliai vadovautis „Mokyklos, įgyvendinančios bendrojo ugdymo programas, veiklos kokybės įsivertinimo metodikoje“ reglamentuojamais tikslais: skatinti į rezultatus orientuotą diskusiją bendruomenėje; stiprinti mokyklos bendruomenės narių įsipareigojimą ugdymo kokybei; savistabą, refleksiją ir dialogą. Vertintojų teigimu, gimnazijos įsivertinimo rezultatų panaudojimas turėtų būti kryptingesnis ir tikslingesnis.

Tobulinimo kultūra neišskirtinė. Gimnazijos darbuotojams kasmet sudaromos galimybės tobulinti savo gebėjimus ir profesines kompetencijas: jie dalyvauja kvalifikacijos tobulinimosi renginiuose, pavieniai mokytojai veda ar stebi atviras pamokas, dalinasi patirtimi rajone. Gimnazijoje yra sukurtas Mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimo tvarkos aprašas, kuriame numatyti kvalifikacijos tobulinimo prioritetai. Iš pokalbių su pedagogais išsiaiškinta, kad mokytojai į kvalifikacijos tobulinimo seminarus, kursus važiuoja gana noriai. Grįžę iš kvalifikacinio

renginio mokytojai pagal poreikį dalijasi įgytomis žiniomis su kolegomis posėdžių ar pasitarimų metu. Pedagoginė bendruomenė patenkinamai įpratusi diskutuoti, reflektuoti, planuoti ir priimti sprendimus, kurių tikslas – keisti įprastus gimnazijoje taikomus veiklos būdus. Mokytojai nepakankamai išnaudoja internetinę sistemą www.igesonline.lt, kaip profesinio tobulėjimo mechanizmą, galimybę plėsti savo gebėjimus. Pokalbyje su vertintojais mokytojai įvardijo, kad jie veda, stebi ir analizuoja atviras pamokas, tačiau nepakankamai pasinaudoja gerų specialistų patirtimi mokantis vieniems iš kitų, teikti ir gauti grįžtamąjį ryšį po atviros pamokos ir įgytas kompetencijas taikyti kasdieninėje praktikoje.

4.1.2. Lyderystė mokykloje yra priimtina (2 lygis). Lyderystės plėtos gimnazijoje prielaida – asmens iniciatyvumas ir atsakomybė. Pastebėta, kad gimnazijos administracija pasitiki mokytojais, laiko juos savo sričių lyderiais, geba nurodyti veiklas, kuriose pastarieji dominuoja. Gimnazijoje pasidalytoji lyderystė skatinama sudarant darbo grupes ir tokiu būdu įgalinant pedagoginės bendruomenės narius aktyviau dalyvauti gerinant gimnazijoje vykstančius procesus, tačiau tai tik iš dalies užtikrina ugdymo kokybę. Mokytojai turi galimybę pasirinkti, kurioje darbo grupėje norėtų dalyvauti, vėliau šios grupės dažniausiai yra tvirtinamos direktoriaus įsakymu. Darbo grupės sukuriamos atlikti tam tikrus darbus, vykdyti funkcijas, tačiau jų veikla nėra pakankamai išplečiama ir tik iš dalies padeda išreikšti ir pastiprina formalius ir (ar) neformalius mokytojų ir mokinių lyderystės vaidmenis. Iš dokumentų analizės ir pokalbių išorės vertintojų komanda pastebi, kad gimnazijos vadovai priimtinaai analizuoja informaciją ir sprendžia problemas, palaiko mokinių, mokytojų ir tėvų iniciatyvas, lanksčiai bendradarbiauja su socialiniais partneriais, skatina diskusijas, į veiklas įtraukia dalį bendruomenės narių bei įsiklauso į jų nuomonę. Dalis mokytojų, dalyvaudami įvairiose darbo grupėse (strateginio plano, ugdymo plano, veiklos plano rengimo) bei Mokytojų metodinėse ar Gimnazijos tarybose prisiima atsakomybę už gimnazijos tikslų įgyvendinimą. 2016–2021 m. strateginiame veiklos plane uždavinių įgyvendinimui nurodytos priemonės ir už jas atsakingi asmenys, tačiau už 61,4 proc. nurodytų priemonių iniciatyvą ir atsakomybę prisiima gimnazijos vadovai, už kitas priemones (38,6 proc.) – mokytojai arba sudarytos darbo grupės. Gimnazijos vadovai yra svarbiausi asmenys gimnazijos valdymo struktūroje, atsakingi už viską, kas vyksta gimnazijoje, siekiantys telkti bendruomenę gimnazijos veiklos tobulinimui. Dalis gimnazijos veiklų ir procesų (atsakomybė už savo mokinių rezultatus, mokinių iniciatyvų palaikymas, mokytojų dalijimasis metodine medžiaga) planuojami metodinėse grupėse. Tai sudaro prielaidas aktyvių mokytojų lyderystės plėtrai. Dalis mokytojų lyderiauja ne tik kasdienėje klasės veikloje, bet ir už jos ribų, prisideda prie mokyklos bendruomenės veiklos, demonstruoja geresnę mokymo praktiką. Tai pasakytina apie projektų ir edukacinių priemonių (tarptautinis bendradarbiavimo projektas su Liceum Ogólnokształcacy im. M. Skłodowskiej-Curie w Ostrzeszowie, tarptautinis bendradarbiavimo projektas „Protėvių pėdsakais“, respublikinis projektas „Padovanok atviruką vienišam žmogui“, respublikinis projektas „Žmoguje turi būti viskas gražu“, respublikinis projektas „Medijų raštingumo laboratorija“, respublikinis projektas „Nepriklausoma mūsų šalis“, rajoninis projektas „Pažinkime vieni kitus“) vadovus ir komandos narius. Pokalbiuose mokiniai muzikos, matematikos, fizikos, istorijos mokytojus apibūdino kaip iniciatyvius, skatinančius mokinius dalyvauti projektuose, konkursuose, olimpiadose. Mokinių lyderystė daugiausia skatinama per Mokinių tarybos veiklą. Mokinių iniciatyvos yra palaikomos ir įgyvendinamos (pavyzdžiui, organizuotas Naujametinis karnavalas, vyko savaitė be namų darbų, savaitė be uniformų). Gimnazijoje atsižvelgiama į tėvų iniciatyvas: įvestos uniformos mokiniams, organizuojamos bendros šventės, sporto varžybos, išvykos. Siekdami plėsti mokinių pažinimo ribas, tėvai ir socialiniai partneriai rengia edukacines programas su Trakų policijos komisariatu, Lentvario kultūros rūmais, Trakų ir Lentvario bibliotekomis, Trakų priešgaisrine gelbėjimo tarnyba, Trakų švietimo centru. Gimnazijos vadovai stengiasi motyvuoti ir mokinius, ir darbuotojus, todėl gimnazijos švenčių metu už gerą darbą, pasiekimus, laimėjimus jiems įteikiami padėkos raštai, viešinama gimnazijos interneto svetainėje. Vertintojų teigimu, ryškesnis mokytojų, mokinių ir tėvų lyderystės puoselėjimas gimnazijos veikloje prasmingiau telktų bendruomenę pokyčiams ir inovacijoms ugdymo srityje.

4.1.3. Mokyklos savivalda neišskirtinė (2 lygis), o savivaldos atvirumas tobulinant gimnazijos veiklą yra stiprusis gimnazijos veiklos aspektas. Gimnazijoje sudaromos sąlygos savivaldos institucijų –

Gimnazijas tarybos, Mokinių tarybos, Mokytojų tarybos, metodinių grupių – veiklai. Pokalbių su savivaldos institucijų atstovais metu išsiaiškinta, kad savivaldos institucijų nariai renkami atvirai ir skaidriai. Rengiant gimnazijos veiklos planavimo dokumentus, svarstant materialinių išteklių panaudojimo ir turtinimo klausimus, numatant priemones gimnazijos strateginiams tikslams pasiekti, gimnazijos administracija tinkamai bendradarbiauja su savivaldos institucijomis, stengiasi atstovauti visų gimnazijos bendruomenės narių interesams. Savivaldos institucijų veikla dažniausiai nukreipta į renginių, švenčių organizavimą, mokinių elgesio svarstymą, iniciatyvas dėl mokyklos aplinkų kūrimo. Gimnazijos tarybos atstovų teigimu, jiems „dažniausiai pristatomi parengti dokumentų projektai“, todėl darytina išvada, kad bendruomenės diskusija dėl strateginių veiklos prioritetų galėtų būti nuoseklesnė ir gilesnė. Išanalizavus gimnazijos dokumentus, darytina prielaida, kad savivaldos institucijų aktyvumas yra priimtinas. Mokinių taryba, anot administracijos, nuo šių mokslo metų pradžios yra aktyvi savivaldos institucija. Jie dalyvauja mokyklos renginiuose, juos organizuoja, stengiasi, kad renginiai būtų kokybiški ir įdomūs. Gimnazijos tarybai ir kitoms savivaldos institucijoms daugiau dėmesio reiktų skirti diskusijoms dėl pagrindinių veiklų, ugdymo proceso tobulinimo, mokinių mokymosi rezultatų aptarimo. Jei gimnazija sustiprintų veiklos įsivertinimą, dialogą su mokinių tėvais, susitartų dėl paveikių bendradarbiavimo būdų ir formų, lanksčiai pasinaudotų Gimnazijos tarybos bei kitų savivaldos institucijų pagalba, tikėtina, priimtų veiksmingus ir pagrįstus sprendimus dėl veiklos ir ugdymo proceso tobulinimo.

4.2.1. Mokymasis ir veikimas komandomis gimnazijoje neišskirtinis (2 lygis), išskyrus rodiklį „Mokyklos tinklaveika“, kuris vertinamas kaip paveikus (3 lygis) ir yra stiprusis veiklos aspektas. Kaip stiprusis gimnazijos veiklos aspektas vertinama ir bendradarbiavimo kultūra (2 lygis).

Analizuojant veikimą kartu, nustatyta, kad gimnazijos personalas pasidalinęs funkcijomis, darbai. Mokykloje veikia savivaldos institucijos, komisijos, darbo grupės. Gimnazija siekia, kad mokiniai ir mokytojai būtų aktyvūs bendruomenės nariai, bendrautų ir bendradarbiautų, šį siekį deklaruoja ir įstaigos filosofija: „Gimnazijoje gera, saugu, smagu, kai vyksta pokyčiai, o Tu tampi ne stebėtoju, o aktyviu dalyviu. Mokyti niekada ne vėlu, bet geriausia tai pradėti daryti šiandien“. Direktorius įsakymu darbo grupės dažniausiai sudaromos mokyklos veiklos planavimui, įsivertinimui, projektinei veiklai organizuoti bei vykdyti. Kitoms veikloms planuoti ir organizuoti susiburia neformalios grupės. Mokytojai dažniausiai į grupių veiklas įsitraukia patys, daugelis jų dirba ne vienoje grupėje. Pakalbinti mokytojai teigė, kad jų kolektyvas darnus, kolegų santykiai dažniausiai grindžiami geranoriškumu vienas kitam bei pagalba, kas ypač akivaizdu organizuojant renginius, akcijas, teikiant pagalbą mokiniams. Mokytojams organizuojamos mokymosi išvykos, skirtos akiračiui plėsti bei mokinių ugdymo turiniui praturtinti ir aktualizuoti. Kolektyvas lankėsi Anykščiuose, Latvijoje, Švedijoje, Lenkijoje, Baltarusijoje. Iš pokalbių su mokytojais, direktoriaus pavaduotoja ugdymui, dokumentų analizės išorės vertintojai konstatuoja, kad gimnazijoje vykdomas neišskirtinis kolegialus mokymasis: mokytojai mokosi vieni iš kitų, dalijasi patirtimi, veda atviras pamokas. Grįžę iš seminarų dalijasi išgirsta informacija metodinių grupių susirinkimuose, kartais naujoves pristato Mokytojų tarybos posėdžiuose. Pagal galimybes gimnazijoje organizuojami seminarai, mokymai. Apibendrinus surinktą informaciją darytina išvada, kad geranoriškumas, pagalba palaiko gimnazijos personalą, padeda burti solidarią bendruomenę ir yra stiprusis veiklos aspektas.

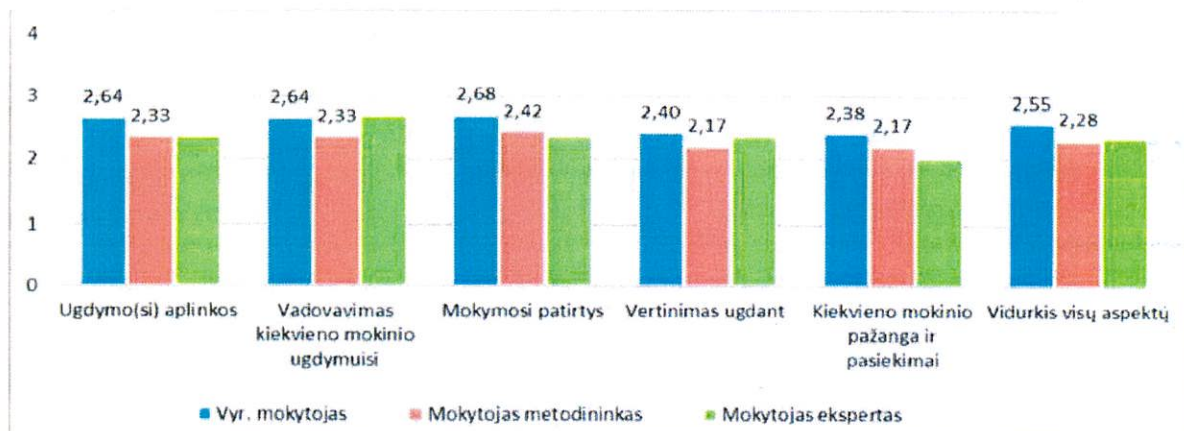
4.2.2. Bendradarbiavimas su mokinių tėvais vidutiniškas (2 lygis). Gimnazijoje aptarta tėvų (globėjų) informavimo tvarka, ji yra priimtina mokyklos bendruomenei. Dėl mokinių mokymosi, pasiekimų vertinimo, lankomumo ar socialinių bei psichologinių problemų tėvams sudaromos galimybės bendrauti ir konsultuotis su mokytojais, pagalbos mokiniui specialistais, vadovais. Ugdymo įstaigoje taikomi tradiciniai bendravimo su tėvais metodai: tėvų susirinkimai, esant reikalui – individualūs pokalbiai, informacijos pateikimas telefonu, SMS žinutėmis, įrašais elektroniniame TAMO dienyne, dalis mokytojų tėvus informuoja elektroniniu paštu. Informacijos tėvams pateikimas naudojant elektroninį TAMO dienyną neišskirtinis. Išorinio vertinimo metu dienyne buvo įrašytos praleistos pamokos, surašyti įvertinimai, pastabos ir pagyrimai. Kitokia informacija apie mokinių pasiekimus.

daromą pažangą, tolimesnių mokymosi žingsnių planavimą nefiksuota. Laiku pateikta informacija skatina tėvus bendrauti ir bendradarbiauti su mokykla siekiant gerų mokinių mokymosi rezultatų. Gimnazija siekia aktyvaus bendradarbiavimo su tėvais. 2016–2021 m. gimnazijos strateginio plano SSGG analizėje kaip silpnybė išskirti tėvų švietimo politika ir tėvų pagalba mokantis. Vienas iš strateginio plano uždavinių – „Efektyvinti bendravimą ir bendradarbiavimą su mokinių tėvais, aktyvinti jų domėjimąsi mokyklos gyvenimu“. Šiuo metu Gimnazijos mokinių tėvų įsitraukimas į mokyklos veiklas neišskirtinis. Tėvai kviečiami ir dalyvauja gimnazijos renginiuose (sporto varžybose, Naujametiniame karnavale, Gimnazijos gimtadienio šventėje, Gimnazijos jubiliejiniuose renginiuose, kartais stebi atviras pamokas, kartu su vaikais vyksta į edukacines išvykas, pažintines ekskursijas). Gimnazijos administracija ir mokytojai stengiasi atsižvelgti į tėvų nuomones, įsiklauso į jų išsakomas iniciatyvas, stengiasi jas įgyvendinti. Tėvų atstovai įtraukiami į Gimnazijos tarybą, dalyvauja tobulinant gimnaziją, turtinant materialinę bazę. Apie mokyklos renginius, veiklas tėvai turi galimybių sužinoti iš gimnazijos interneto svetainės. Vertintojų teigimu, veiksmingesnis bendradarbiavimas su tėvais padėtų gimnazijai tobulinti ugdymo(si) procesą.

4.2.3. Mokyklos tinklaveika paveiki (3 lygis) ir yra vienas stipriųjų gimnazijos veiklos aspektų. Trakų r. Lentvario „Versmės“ gimnazija yra atvira visuomenei mokykla, kuria ir palaiko socialinius ryšius su Trakų r. policijos komisariatu, Lentvario miesto seniūnija, biblioteka, kultūros rūmais (gimnazijos meno kolektyvas „Treščiutki“ koncertavo Lentvario Derliaus šventėje, mokiniai dalyvavo Trakų r. renginiuose „Impulsas veikti“ (Jaunųjų sveikatos ambasadorių Europos judumo savaitė 2017), vyko bibliotekos vedėjos V. Banuševič knygos „Lentvaris atsiminimuose“, sulaukusios kraštiečių susidomėjimo, pristatymas (projektą Lentvario miesto kultūros paveldo sankirtos ir perspektyva remia Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas)), literatūriniu Aleksandro Puškino muziejumi (vykdomos edukacinės programos), Rusų mokyklų mokytojų asociacija (kasmet dovanoja nešiojamus kompiuterius, projektorius, ekranus, garso aparatūrą, Gimnazijos 120-ies metų proga padovanota interaktyvi lenta). Lentvario „Versmės“ gimnaziją partnerystės ryšiai sieja su Trakų r. bei kitomis respublikos mokyklomis. Glaudžiai bendradarbiaujama su Vilniaus r. Valčiūnų gimnazija, Vilniaus „Santaros“ progimnazija (bendri meno kolektyvo „Treščiutki“ koncertai). Partnerystė su kitomis mokyklomis sudaro galimybes komunikuoti su kitų mokyklų mokytojais, mokiniais, dalintis gerąja patirtimi, formuoti naujus įgūdžius, gebėjimus, skatinti mokinių mokymo(si) motyvą bei siekti geresnių mokymo(si) rezultatų. Nuo 2015 m. gimnazija bendradarbiauja su Lenkijos Ostžešovo miesto Marijos Sklodovskos-Kiuri licėjumi (bendri renginiai, pamokos, diskusijos, pažintinės, edukacinės veiklos). Apie vykdytas bendradarbiavimo su socialiniais partneriais veiklas gimnazija skelbia mokyklos interneto puslapyje (<http://www.versmes.lt/lt/>), kartais – Lentvario miesto laikraštyje „Klevų alėja“ bei „YouTube“ – „Google“ bendrovės socialiniame tinkle: <https://www.youtube.com>. Apibendrinusi surinktą informaciją išorės vertintojų komanda daro išvadą, kad paveiki mokyklos tinklaveika padeda siekti užsibrėžtų tikslų.

4.3 Asmeninis pedagogų meistriškumas vertinamas patenkinamai (2 lygis)

4.3.1. Kompetencija neišskirtinė (2 lygis). Gimnazijos mokytojų darbas organizuojamas vadovaujantis gimnazijos nuostatais, darbo tvarkos taisyklėmis, darbo sutartimis, pareigybų aprašymais, darbo grafikai, tvarkaraščiais. Mokytojų darbo krūvio pasidalinimas vykdomas bendru sutarimu. 2017–2018 m. m. (išorinio vertinimo metu) gimnazijoje dirbo įgiję aukštąjį išsilavinimą, turintys būtinas kvalifikacijas mokytojai: 1 mokytojas, 20 vyresn. mokytojų, 6 mokytojai metodininkai ir 1 mokytojas ekspertas; pagalbos mokiniui specialistų komanda. 8 (32 proc.) pedagogai gimnazijoje dirba kaip nepagrindinėje darbovietėje. Apibendrintas stebėtų pamokų kokybės įvertinimas pagal mokytojų kvalifikacines kategorijas pateiktas 5 paveiksle.

5 pav. Stebėtų pamokos aspektų vidurkių palyginimas pagal mokytojų kvalifikacines kategorijas (N=67; vertinimo max.=4).

Iš 5 pav. duomenų matyti, kad stebėtų pamokų kokybės vertinimai neatitinka mokytojų kvalifikacijos, t. y. aukštesnę kvalifikaciją turinčių mokytojų pamokų įvertinimų vidurkiai nėra didesni: mokytojų ekspertų bendras pamokų vertinimų vidurkis – 2,33, metodininkų – 2,28, vyresniųjų mokytojų – 2,55. Aukštesni vyresniųjų mokytojų veiklos įvertinimai rodo, kad, siekiant pamokos kokybės ūgties, tikslingas šių mokytojų dalijimasis patirtimi. Pokalbiuose dalyvavę mokytojai teigė, kad jie domisi pamokos organizavimo naujovėmis, vyksta ir kolegialus mokymasis stebint vieniems kitų pamokas, tačiau vertintojų stebėtų pamokų vertinimai rodo, kad tik pavienėse pamokose (8,9 proc.) gimnazijos mokytojai dirbo šiuolaikiškai, įdomiai, orientavosi į mokymosi paradigmą. Vertintojai daro išvadą, kad mokytojai savo profesines kompetencijas tobulina įvairiuose mokymuose, seminaruose, tačiau vertinimo savaitę nustatyta, kad mokytojų įgytos žinios dar nepakankamai taikomos kasdienėje praktikoje. Vertintojai pastebi, kad gimnazijoje vertėtų veiksmingiau plėtoti kolegialaus grįžamojo ryšio kultūrą.

4.3.2 Nuolatinis profesinis tobulėjimas vertinamas vidutiniškai (2 lygis). Mokykloje keliama aukšti mokytojų veiklos lūkesčiai. Gimnazijos pateiktoje informacijoje teigiama, kad gimnazija tikisi iš savo mokytojų visų įgytų kompetencijų panaudojimo, savo žinių kūrybiško perteikimo, atvirumo inovacijoms, pareigos ir atsakomybės ugdant mokinius gyvenimui. Gimnazijoje susitarta dėl kvalifikacijos tobulinimo krypčių (bendrųjų ir profesinių kompetencijų tobulinimas) ir kvalifikacijos tobulinimo prioritetų (šiuolaikinės pamokos kokybės tobulinimas, mokinių kompetencijų ugdymas, siekiant asmeninės pažangos bei gabių ir specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų ugdymas). Pokalbyje su vertintojais Mokytojų tarybos nariai įvardijo šių metų veiklos prioritetus, nurodė, kad jiems sudaromos sąlygos tobulinti kvalifikaciją kursuose, seminaruose, konferencijose, stebint atviras pamokas, edukacines išvykose. Mokytojai teigė, kad veda atviras pamokas ir kviečiasi kolegas, bet tai vyksta epizodiškai. Dalį stebėtų pamokų aptaria, tačiau konstruktyvus grįžtamas ryšys teikiamas retai. Vertintojai pastebi, kad gimnazijoje vertėtų diegti kolegialaus grįžamojo ryšio kultūrą bei išnaudoti mokytojų darbe taikomas veiksmingas pamokos organizavimo priemones. Dalis mokytojų tobulina savo kvalifikaciją, bendrąsias ir dalykines kompetencijas dalyvaudami su mokiniais rajoniniuose ir respublikiniuose konkursuose, projektuose ir olimpiadose. Pokalbio su direktoriaus pavaduotoja metu išsiaiškinta, kad mokytojai metodinių grupių užsiėmimuose, Mokytojų tarybos posėdžiuose pristato savo veiklą, pasidalija seminaruose, kursuose įgytomis žiniomis, tačiau individualus kvalifikacijos tobulinimo poveikis ugdymo kokybei neanalizuojamas. Vertinimo metu pastebėta, kad mokytojų kvalifikacijos tobulinimo metu įgytos žinios ir gebėjimai ne visada yra tvarūs ir sukuria tinkamą pridėtinę vertę pamokoje (pavyzdžiui, pasiekimų asmeniškumas kaip stiprusis pamokos aspektas stebėtas keturiuose pamokose (5,9 proc.), pažangos pastovumas – vienoje pamokoje (1,5 proc.), o visybiškumas – dviejose (2,9 proc.) pamokose). Vertintojų teigimu, gimnazija turėtų daugiau skatinti mokytojus siekti aukštesnio

asmeninio meistriškumo bei geresnių veiklos rezultatų.

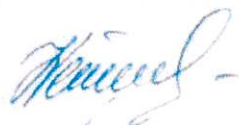
III. VEIKLOS KOKYBĖS ĮSIVERTINIMO VEIKSMINGUMAS

Gimnazijos veiklos kokybės įsivertinimo grupę sudaro trys asmenys: įsivertinimo grupės vadovė pavaduotoja ugdymui T. Prišmont, istorijos VM K. Urbienė, rusų k. MM J. Kazarina. Yra parengtas įsivertinimo veiklos planas. Iš pokalbio su įsivertinimo grupe išryškėjo, kad mokykla „atlieka įsivertinimą agentūrai...“ (taip suprantamas įsivertinimo ir pažangos anketos pildymas), o paskui „atlieka gimnazijos įsivertinimą, nusprendami patys kokią sritį tirs“. Dėl šios priežasties gimnazijos pateikti įsivertinimo duomenys ir duomenys, pateikti NMVA, skirtingi: skiriasi ir mokyklos stiprieji veiklos aspektai, ir silpnieji, ir pasirinkti tobulinti. 2015–2016 m. m., atlikus platųjį įsivertinimą, gimnazijoje buvo nuspręsta 2016–2017 m. m. giluminiam įsivertinimui teikti „Ugdymo ir mokymosi“ arba „Pagalbos mokiniui“ sritį, tačiau 2016–2017 m. m. tirta „Vadybos ir lyderystės“ sritis (dalyvavo 35 (23 proc.) mokiniai, 52 (34 proc.) tėvai ir 20 (67 proc.) mokytojų). Sritis pasirinkta todėl, kad jos dar nebuvo tyrę anksčiau. Neesant ryšio tarp stipriųjų, silpnųjų ir tobulintinų mokyklos veiklos aspektų, negalima suprasti, kas iš tikrųjų yra svarbu mokyklai. Tai nepadaeda gimnazijos bendruomenei tinkamai pažvelgti į save, pagrįstai suprasti ir analizuoti savo veiklą, kryptingai priimti tobulinimosi sprendimus.

Administracija ir įsivertinimo grupės nariai susipažinę su atnaujintais įsivertinimo rodikliais, atlieka įsivertinimą, tačiau turimą praktinę patirtį reikėtų tobulinti, siekiant Geros mokyklos koncepcijoje apibrėžtų geros mokyklos veiklos požymių. Įsivertinimo grupės teigimu, gimnazijoje vykdoma mokinių, jų tėvų ir mokytojų apklausa panaudojant IQES online sistemą, tačiau šios sistemos teikiamomis platesnėmis galimybėmis (metodine medžiaga) mokytojai nesinaudoja. Įsivertinimo grupės nariai teigė, kad veiklos problemos aptariamose Mokytojų tarybos posėdyje, jomis naudotasi rengiant veiklos planus, tačiau nagrinėjant mokyklos metinius veiklos planus paaiškėjo, kad rekomenduojamos priemonės mokyklos veiklos plane atsispindi iš dalies. Mokytojai paminėjo, kad atliekant įsivertinimą pagerėjo bendradarbiavimas su tėvais, įkurta Mokinių taryba. Pažymėtina, kad gimnazijoje nesusitarta dėl veiklos kokybę iliustruojančių požymių, neatliekami išsikeltų veiklos problemų tyrimai, nepakankamai aiškiai formuluojamos įsivertinimo išvados ir rekomendacijos, nepakankamai analizuojami gimnazijos tobulinamos veiklos pokyčiai, įsivertinimo informacija ne visada panaudojama veiklai tobulinti, todėl daroma išvada, kad įsivertinimo poveikis mokyklai, pamokai ir atskiriems jos elementams mažai analizuojamas.

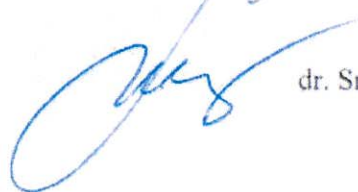
Apibendrinę įsivertinimo procesą, jo metu gautus rezultatus, vertintojai daro išvadą, kad įsivertinimas atliekamas nepakankamai veiksmingai. Dokumentų analizė, vykę pokalbiai rodo, kad minėtų aspektų nagrinėjimas ir priimti tobulinimo sprendimai nepakankamai pagrįsti, kryptingi ir veiksmingi. Vertintojai veiktas, susijusias su pamokos kokybe, mokinių pasiekimų bei pažangos, pagalbos mokiniui aspektais įvertino patenkinamai. Vertintojų teigimu, gimnazijos įsivertinimo rezultatų panaudojimas turėtų būti kryptingesnis ir tikslingesnis. Kuriant įvairaus lygmens planus, programas, tvarkas, mokyklai vertėtų konstruktyviau derinti turinį, tikslus, uždavinius, veiklos planavimą nuolat grįsti įsivertinimo rezultatais. Mokyklos veiklos planavimas, grįstas įsivertinimo rezultatais, turėtų tapti bendruomenės narių veiklos pagrindu.

Vadovaujančioji vertintoja

Ilmantė Bagdone

Mokyklų išorinio vertinimo skyriaus vedėja

dr. Snieguolė Vaičekauskienė

TRAKŲ RAJONO LENTVARIO „VERSMĖS“ GIMNAZIJOS KONTEKSTO DUOMENŲ SUVESTINĖ

Bendra informacija apie mokinius, mokytojus, vadovą, pavaduotojus, ugdymą organizuojančius skyrių vedėjus

Mokinių ir klasių komplektų skaičius skirtingais mokslo metais (mokyklos duomenimis)	Mokslo metai	Komplektų skaičius	Mokinių skaičius
	2016–2017	11	157
	2017-2018 (vizito metu)	12	176

Mokinių, paliktų kartoti ugdymo programos kursą, skaičius	2014–2015 m. m.	2015–2016 m. m.	2016–2017 m. m.
		0	3

Mokytojų skaičius	Mokslo metai	Skaičius
	2016–2017	29
	2017–2018 (vizito metu)	30

Vadovas, pavaduotojai, ugdymą organizuojantys skyrių vedėjai (nurodyti pareigybės)	Vadybinės kvalifikacinės kategorijos (mokyklos vertinimo metu)
Direktorius Vladimiras Pileckis	II
Direktoriaus pavaduotojas ugdymui Tatjana Prišmont	II

Socialinio, ekonominio konteksto duomenys

Mokinių šeimos	2016–2017 m. m.	2017-2018 m. m.
Socialiai remtinės šeimos		19
Probleminės šeimos		8
Disfunkcinės (asocialios) šeimos		4
Pilnos šeimos		112
Nepilnos šeimos		42

Mokinių pavėžėjimo poreikis	Iki 3 km		Virš 3 km	
	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis	Pagal ŠVIS duomenis	Mokyklos patikslintais duomenimis
Veža mokinių tėvai	22	17	3	
Veža mokykla				
Atvyksta kitu būdu				

Mokiniai, gaunantys nemokamą maitinimą	Mokslo metai	Mokinių skaičius	Procentas nuo bendro (m. m.) mokinių skaičiaus
	2016–2017	28	13,15
	2017–2018	18	8,18

Kita informacija

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, skaičius (iš viso)	2016–2017 m. m.	2017–2018 m. m. (vizito metu iš viso)
	13	15

Neformalusis švietimas*	Mokykloje	Už mokyklos ribų
Lankančių mokinių skaičius (proc.):	68 (44 proc.)	92 (60 proc.)

* Prašytume pastaboje pažymėti vaikų, lankančių mokykloje vieną ir kelis būrelius skaičių (pvz., 25 vaikai lanko 1 būrelį, 9 – kelis būrelius). Jei mokykla tokių duomenų nerenka, neanalizuoja ir jų negalite jų pateikti, prašome pažymėti ir tai.

Pastarieji dvejį mokslo metai	Vidutiniškai 1 mokinys per mokslo metus praleido iš viso pamokų					Vidutiniškai 1 mokinys per mokslo metus praleido pamokų dėl nepateisinamų priežasčių				
	Vidutin iškai	1-4 kl.	5-8 kl.	9-10 kl.	11-12 kl.	Vidutin iškai	1-4 kl.	5-8 kl.	9-10 kl.	11-12 kl.
2015–2016	104,7	71,67	118	216	100,5	24,32	0	23,2	112,2	44,8
2016–2017	97,33	54,3	101	249,1	89,33	27,44	0	16,8	164,2	30

Mokslo metai	Rajono (miesto) renginiuose		Šalies renginiuose		Tarptautiniuose renginiuose	
	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius	Dalyvavusių mokinių skaičius	Prizininkų / laureatų skaičius
2015–2016					26	19
2016–2017	19	2			55	23

Projektai	Socialiniai	Mokomieji	Bendruomenės	Tarptautiniai	KITI
Skaicius/ pavadinimas (-ai) (dalyvavusių mokinių sk. ir /proc.)	4 Projektai: 1) Vasaros stovykla „Vasara – 2017“ (46/ 30%). 2) „Pažinkime vieni kitus“ (20/ 13%). 3) „Aš myliu Lietuvą“ (84/ 55%). 4) „Savaitė be patyčių“ (100%). 5) „OLWEUS“ nuo 2018 09 01.	2 Projektai: 1) „Nepriklausoma mūsų šalis“ (16/ 11%). 2) „Mano Aleksandras Puškinas“ (7/ 5%).	2 Projektai: 1) „Mokyklos istorijos puslapius verčiant“ (69/ 44%). 2) „Lentvario miesto memuarai“ (5/ 3 %).	1 Projektas: 1) „Mūsų protėvių pėdsakais“ (69/ 45 %)	5 Projektai: 1) Košės diena (67/ 43 %). 2) „Pasaulis mano akimis“ (57/ 37 %). 3) Derliaus šventė. 4) Trakų miesto šventė Jaunųjų talentų konkursas. 5) Festivalis „Lyra“.

* Socialiniai projektai – socialinius emocinius įgūdžius formuojančios programos ir projektai, nukreipti į santykius ir mikroklimatą (pvz., „OLWEUS“, „Antras žingsnis“ ir t.t.);

* Mokomieji projektai – dalykiniai ir informaciniai projektai (pvz. karjeros ugdymui, psichikos sveikatai, žalingiems įpročiams ir t.t.);

* Bendruomenės – projektai, kurie vyksta už mokyklos ribų su kitomis organizacijomis (pvz. su senelių ar vaikų globos namais ir t.t.);

* Tarptautiniai projektai – visi projektai, kuriuose tiesiogiai dalyvauja kitos šalys (pvz. įvairūs mokinių mainai, stažuotės ir t.t.).